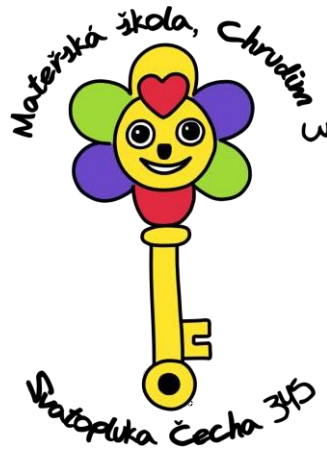

Mateřská škola, Chrudim 3,
Sv. Čecha 345

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

na období od 1. 9. 2023 do 31. 8. 2026

Název programu:

„Všechno, co potřebuji znát, jsem se
naučil v mateřské školce.“

(Robert Fulghum)

„POZNÁNÍ“

Č. j.: 35 /SČ/2023

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: Koordinátor ŠVP PhDr. Radka Melicherová, vedoucí týmu ŠVP Mgr. Kateřina Sabolová a kolektiv zaměstnanců.

Motto:

Hraj fér.

Nikoho nebij.

Vracej věci tam, kde jsi je našel.

Uklízej po sobě.

Neber si nic, co ti nepatří.

Když někomu ublížíš, řekni, promiň.

Před jídlem si umyj ruce.

Splachuj.

O všechno se rozděl.

Teplé koláčky a studené mléko ti udělají dobře.

Žij vyrovnaně, trochu se uč a trochu přemýšlej, každý den trochu maluj a kresli, zpívej a tancuj, hraj si a pracuj.

Každý den odpoledne si zdřímni.

Když vyrazíš do světa, dávej pozor na auta, chytني někoho za ruku a drž se s ostatními pohromadě.

Nepřestávej žasnout. Vzpomeň si na semínko v plastickém kelímku, kořínky míří dolů a rostlinka stoupá vzhůru, nikdo vlastně neví jak a proč, ale my všichni jsme takoví.

Zlaté rybičky, křečci a bílé myšky, a dokonce i to semínko v kelímku, všichni umřou. My také.

A nikdy nezapomeň na dětské obrázkové knížky a první slovo, které ses naučil, největší slovo ze všech.

Dívej se.

Robert Fulghum

Obsah

1	Identifikační údaje o mateřské škole	4
1.1	Název ŠVP	4
1.2	Údaje o škole	4
1.3	Platnost dokumentu	5
2	Obecná charakteristika školy	6
2.1	Velikost školy	6
2.2	Lokalita školy	6
2.3	Charakter a specifika budovy	6
3	Podmínky vzdělávání	8
3.1	Věcné podmínky	9
3.2	Životospráva	13
3.3	Psychosociální podmínky.....	15
4	Organizace vzdělávání	17
4.1	Organizace dne v mateřské škole.....	21
4.2	Koncepce mateřské školy	23
4.3	Aktivity – nabídka činností	24
4.4	Řízení školy.....	28
4.5	Personální a pedagogické zajištění.....	29
4.6	Spoluúčast rodičů	30
4.7	Adaptace.....	32
4.8	Tradice a činnosti naší školy	32
4.9	Metody a formy vzdělávací práce	33
5	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	35
5.1	Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	36
5.2	Vzdělávání dětí nadaných.....	37
5.3	Vzdělávání dětí od dvou do tří let	37
5.4	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	40
6	Charakteristika vzdělávacího programu	40
7	Vzdělávací obsah.....	46
7.1	Integrované bloky.....	47
7.2	Klíčové kompetence	77
7.3	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu (TVP).....	81
8	Evaluační systém.....	81

1 Identifikační údaje o mateřské škole

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

MOTIVAČNÍ NÁZEV: „Všechno, co potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce.“

(Robert Fulghum), „POZNÁNÍ“.

1.2 Údaje o škole

Název školy: Mateřská škola, Chrudim 3, Sv. Čecha 345 Sídlo školy: Svatopluka Čecha 345, Chrudim	
IČO:	750 176 95
REDIZO:	600089673
Telefony školy:	Ředitelka školy PhDr. Mgr. Radka Melicherová: 736 675 763 Zástupkyně ředitelky školy Mgr. Kateřina Sabolová: 735 729 815 Vedoucí školní jídelny Lucie Chmelíková: 605 327 682 Vedoucí kuchařka Renata Šírová: 735 729 816 Srdíčková třída: 735 729 819 Sluníčková třída: 735 729 821 Kočíčková třída: 735 729 818 Heřmánková třída: 735 729 820 Stromečková třída: 735 729 817
Bankovní spojení:	KB Chrudim, 78-8178810277/0100
Ředitelka:	PhDr. Mgr. Radka Melicherová
Zřizovatel:	Město Chrudim, Resselovo náměstí 77
Právní forma:	Od 1. 1. 2003 příspěvková organizace – právní subjekt
Kapacita školy:	126 dětí
Počet tříd:	5
Webové stránky:	www.klicekksrdci.com
E – maily školy:	ms.chrudim@worldonline.cz jidelna.ms.chrudim@seznam.cz

1.3 Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: od 1.9.2023

ČÍSLO JEDNACÍ: Č. j.: 35 /SČ/2023

DATUM PROJEDNÁNÍ NA PEDAGOGICKÉ RADĚ: 30.8. 2023

.....
Ředitelka školy
PhDr. Mgr. Radka Melicherová

.....
Razítko školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Kapacita školy: 126 dětí

Počet tříd: 5

Počet pracovníků: 27

V případě potřeby a možnosti je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. chůvy, školní asistenty, pracovníky poskytující ostatní služby apod.).

2.2 Lokalita školy

Mateřská škola Svatopluka Čecha v Chrudimi je umístěna ve starší, poměrně velké atypické budově bývalého Lidového domu. Budova se nachází v blízkosti řeky Chrudimky a kostela sv. Kateřiny ve středu města. Škola má ve štítě chrudimskou orlici. V těsné blízkosti se nachází základní školy, tělocvičny a sportovní areály.

2.3 Charakter a specifika budovy

Mateřská škola, hlavní budova, je samostatný dvoupodlažní objekt. Vlevo se nachází samostatný vstup do speciální třídy, která má vlastní šatnu, kuchyňku, tělocvičnu i ložnici a další zázemí včetně solné jeskyně i vstup na školní zahradu. Hlavní vstup do školy je ve středu budovy, před kterou se dá dobře parkovat a je zde také vyhrazeno jedno místo pro invalidy. Každá třída má svou samostatnou ložnici, umývárnu a šatnu. Ložnice jsou využívány jako tělocvičny a herny vzhledem k mobilnímu vybavení. V přízemí budovy je kuchyň školní jídelny (vývařovna), ozdravné rehabilitační centrum s hydromasážní vanou, centrální tělocvičnou a solnou jeskyní. Od podzimu 2020 využíváme nově vybudovanou solnou jeskyni, která je jistě velkou raritou mezi státními školkami. V patře je ředitelna, sborovna, třídy, sociální zařízení, výdejna jídla, knihovna a v podkroví výtvarný ateliér, dětská knihovna a kancelář vedoucí školní jídelny a účetní školy. Výhodou je i velká krásná zahrada, dostatečně rozsáhlá, zastíněná, chráněná mohutnými starými stromy. Školní zahrada je od jara 2016 částečně zrekonstruovaná. Součástí zahrady jsou větší hrací prvky – pirátská loď, pérová houpadla, prolézací tunel, pohyblivý mostek a různá hrací zákoutí k dětskému vyžití (zahradní domečky, terasovitá zahrádka, bylinkový koutek a hmyzí hotel). Máme také mlhoviště, které využíváme během teplých letních dnů a multifunkční zahradní prvek (bagr). V srpnu 2023 a dále na podzim 2023 by měly začít rozsáhlé rekonstrukce, kde by měla vzniknout dvě sportovní hřiště, venkovní učebna a později také cestní síť pro dopravní výchovu a obnova celého vstupu do Stromečkové třídy. Intenzivně spolupracujeme s městem Chrudim na realizaci projektové dokumentace, získávání financí a realizaci investic a obnovy celé zahrady v celkovém kontextu.

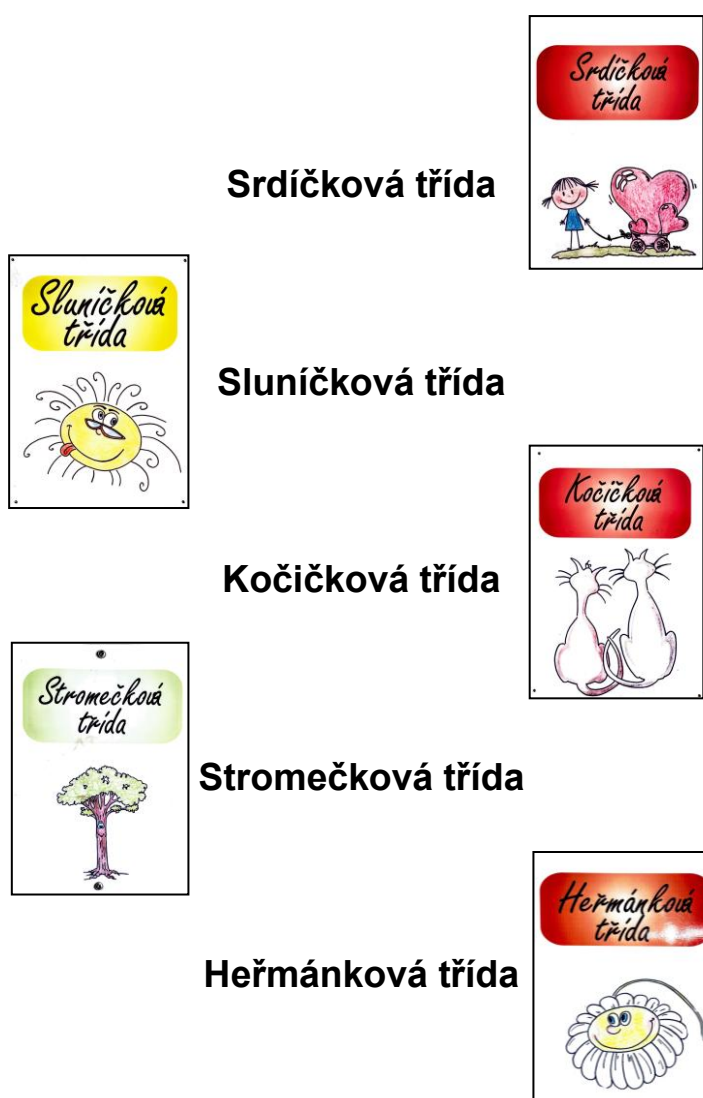
Dopravní dostupnost školy:

Nedaleko školy se nachází zastávka MHD, vlakové i autobusové nádraží.

Informace z historie školy:

Historie mateřské školy sahá do roku 1913, kdy byla kolaudována budova s názvem mateřská škola. K původní dvoutřídní mateřské škole přibyla časem třetí třída a v roce 1982 rekonstrukcí bývalé školní jídelny třída čtvrtá. V roce 1991 se rozšířila o prostory bývalých jeslí, ve kterých je dnes třída pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami. V červnu 2023 oslavila škola 110 výročí od jejího založení velkolepými oslavami ve Fibichově sále chrudimského Muzea a je nejstarší ze šesti mateřských škol v Chrudimi.

Mateřskou školu tvoří 5 tříd:

3 Podmínky vzdělávání

Vhodné podmínky příznivě ovlivňují, respektive podmiňují kvalitu poskytovaného vzdělávání, popisují do jisté míry optimální podobu celého předškolního vzdělávání. Realizace některých může být omezena možnostmi školy, limitována finančními prostředky. Jde však o to, aby podmínky, které jsou považovány za žádoucí, byly postupně vytvářeny v rozsahu možností školy. Prioritou je dobudování kvalitních herních, a především sportovních hracích prvků na školní zahradě, dokončení rekonstrukce zahrady, vybudování odpočinkové venkovní pergoly, která by sloužila i pro vzdělávání dětí v přírodních podmínkách.

V uplynulém školním roce se nám podařilo zrekonstruovat zastaralé prostory všech dětských ložnic u tříd. Do ložnic byly pořízeny nové barevné koberce a prostory nyní slouží také jako tělocvičny pro děti. Dětem byly pořízeny nové vyhovující matrace, které se před a po odpočinku uklízí do nových vestavených skříní. Usilujeme také o vybudování dalších heren nebo specializovaných učeben nebo tělocvičny v podkroví školy. Velkým úspěchem byly rozsáhlé rekonstrukce v prostorách školy. V letních měsících 2022 byla také kompletně obnovena kancelář ředitelky školy a kancelář účetní školy a vedoucí školní jídelny byla přesunuta do podkroví a s tím i spojené zařizování kanceláře i společných prostor (koberce aj.). V letních měsících 2022 jsme také zorganizovali malování a natěračské práce v šatnách dětí a ve společných prostorách. Ve Stromečkové třídě byl v srpnu 2022 položen zátěžový koberec a herna pro nejstarší děti se tak stala plnohodnotnou součástí pro vzdělávání, relaxaci i polední odpočinek dětí. Na míru jsme nechali vyrobit dětský nábytek na školní zahradu, aby bylo možno využívat ji celoročně např. i k výtvarným a rukodělným aktivitám a stravování apod. Vyroben byl na zahradu také nábytek pro dospělé. V srpnu 2022 byl opraven beton (hřiště) na školní zahradě a byl na něj položen travnatý umělý koberec. Do zákoutí zahrady byly pořízeny závěsné houpačky a provazy, dětské kuchyňky, relaxační pytle, velký podsadový stan, klouzačky, zvonkohry, velké stavebnice a boxy na uložení hraček i didaktických materiálů a dále bylo pořízeno mnoho odrážedel a šlapadel i koloběžek pro volnou hru dětí. Třídy byly vybaveny v návaznosti na program Začít spolu novým nábytkem a rozděleny do center aktivit a zároveň do nich bylo nakoupeno spousta pomůcek a didaktických aktivit i materiálů do center.

Chceme mít na paměti, že jedině spokojené dítě je schopné se vzdělávat, přijímat nové informace, a proto bychom si přáli:

- aby škola byla příjemným prostředím, ve kterém budou děti rády trávit chvíle odloučení od rodičů a budou šťastné,
- aby vhodné prostředí a mezilidské vztahy podporovaly zdravý sociální rozvoj dítěte – důvěra, tolerance, kooperace, přátelství, solidarita, pozitivní prožívání,
- aby škola byla místem bezpečí pro každé dítě, kde by se nebálo vyjádřit své pocity a přání,

- aby vztah mezi učitelkami, dětmi i rodiči byl upřímný, otevřený, plný vzájemného naslouchání a povzbuzování,
- abychom byli nápomocni rodičům v péči o jejich dítě především z oslabených rodin,
- abychom umožnili kvalitní spojení s dětmi se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním či s dětmi z jiného etnického prostředí, i nadále umožnit pozvolnou adaptaci podle individuálních potřeb,
- abychom byli schopni zajistit správné podmínky vzdělávání pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, pro vzdělávání dětí nadaných a v neposlední řadě pro vzdělávání dětí od dvou let, a dětí s odlišným mateřským jazykem,
- abychom pokračovali v rozvíjení předpokladů pro učení a objevování, v získávání samostatnosti a schopnosti spolupracovat,
- abychom vhodnou motivací zapojovali do činností všechny předškoláky a děti s odkladem školní docházky,
- abychom přenechávali ve větší míře mluvní prostor dětem a seznamovali je s krásnou českou literaturou,
- aby se zlepšovala diagnostická činnost, pomocí každodenního slovního hodnocení získávat zpětnou vazbu, doporučovat zákonným zástupcům dětí spolupráci se specializovanými poradenskými zařízeními,
- abychom spolupracovali s rodiči, vycházeli vstříc, pomáhali při výchově jejich dítěte a pomáhali s prevencí a včasným řešením nežádoucích jevů,
- aby byla využita týmová spolupráce nejen při výchovné činnosti, ale také při zvyšování kvality prostředí vhodnou údržbou a investicemi – vnitřní i venkovní zařízení apod.

3.1 Věcné podmínky

Dbáme na dostatek možností k informování rodičů o všem, co se děje ve třídě, ve škole a ve městě. Stále se snažíme hledat rezervy ke zvyšování komfortu pro děti, jejich rodiče a zaměstnance školy. Máme štěstí na spolupracovníky, kterým na škole záleží.

Technický stav budovy je přiměřený stáří budovy, údržba je zajišťovaná zřizovatelem (Městský úřad Chrudim). V současné době považujeme za velký úspěch rekonstrukci všech vnitřních prostor školy, vybudování solné jeskyně

a tělocvičen u každé třídy. Opakovaně také nárokuje opravu fasády celé budovy a její zateplení, výměnu a zateplení střechy. Škola je moderní budova a odpovídá po technické stránce a vybavenosti moderním trendům současnosti.

Zahrada školy je vybudována částečně sportovně a částečně je zaměřena na environmentální výchovu dětí. Vybudováním herních prvků, přírodních překážek a smyslových map, propojujeme život na školní zahradě s realitou a zákonitostmi přírody. Vytvořením zázemí pro faunu a floru poskytujeme dětem přirozený zdroj informací a zkoumání přírody (hmyzoviště, bylinkoviště, kompost aj.). Při pobytu venku převažují spontánní činnosti a děti jsou podněcovány herními prvky a modelací terénu i samostatným vybavením zahrady ke zdokonalení motorické dovednosti, obratnosti a smyslu pro balanc. Celý koncept zahrady dětem nabízí celou řadu nových podnětů, které pozitivně ovlivní smyslové vnímání, kreativitu, přirozenou zvědavost a estetické cítění dětí. Zahrada poskytuje také dokonalé sportovní vyžití. Výhodou je i bylinková zahrádka – každá třída má vlastní truhlík nebo záhon na pěstování zeleniny, bylin a rostlin. Zahrada bude mít dvě sportovní hřiště, dvě venkovní učebny a cestní síť pro sportovní a dopravní vyžití. (Termín realizace srpen 2023–jaro 2024).

Dětský nábytek, hygienické zařízení i dětská lehátka odpovídají počtu dětí, antropometrickým požadavkům a jsou zdravotně nezávadné. Vybavení hračkami, pomůckami, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí a je průběžně doplňováno. Hračky, knihy a doplňky jsou umístěny viditelně a děti k nim mají volný přístup. Třídy jsou vybaveny dostatkem hraček, pomůcek a materiálu pro rozvoj a samostatnou práci dětí, s důrazem na podnětné prostředí.

Ve třídách byly od zavedení programu Začít spolu vybudována Centra aktivit (CA). Třídy jsou členitější a nabízejí množství aktivit formou CA. Na výzdobu školy a třídy využíváme dětské práce. V každé šatně (u vchodu do třídy) je informační nástěnka pro rodiče. Ostatní nástěnky v šatnách jsou používány k prezentaci dětských prací, k probíhajícím celoročním akcím (např. Se Sokolem do života aj.) a zde jsou též umístěny týdenní třídní vzdělávací bloky.

- Všechny třídy mají herny vybaveny novým nábytkem a obložením, máme i dvě vestavěná hrací patra (Sluníčková a Stromečková třída), v Srdíčkové třídě máme vestavěný hrací prvek (hrad).
- Každá třída disponuje další přilehlou velkou hernou, která slouží také jako místo pro odpočinek. Byla odstraněna kovová lehátka a nahrazena mobilními matracemi a nábytkem pro jejich ukládání.
- Třídy jsou dostatečně velké a prosvětlené, okna jsou vyměněna za nová.
- Naopak velkou nevýhodou je, že máme vzdálené sociální zařízení, což je náročné z hlediska bezpečnosti dětí. Nicméně dětem důvěřujeme a vedeme je k samostatnosti.

- Vybavení tříd je na vysoké úrovni (nábytek, didaktické pomůcky, hračky, vestavěná patra, interaktivní tabule, multimediální učebny a zvukotechnika, notebooky, tiskárny, mobilní telefony, didaktické materiály, odrážedla, žíněny, hudební nástroje aj.).
- Množství hraček, pomůcek a náčiní je dostačující počtu dětí a většinou jsou dětem dobře dostupné.
- U mladších dětí je ve třídě uzpůsoben veškerý nábytek jejich tělesným proporcím – stolky, židličky, skříňky a poličky s hračkami.
- Nabídka hraček a didaktických pomůcek odpovídá složení třídy.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté i starší děti do sedmi let věku.
- Ve škole jsou ve všech třídách interaktivní tabule, vše propojeno s internetem (hudba, dokumenty, angličtina aj).
- Ve všech třídách došlo k výměně nového barevného obložení a také k výměně obložení na schodišti a chodbě.
- Proběhla rekonstrukce kuchyňky ve speciální třídě (kuchyňská linka, rozvody, podlahová krytina, výmalba, obklady a dlažba, vyměněn byl i kotel pro ohřev vody k perličkování ve vaně).
- Ve dvou šatnách se zdařila výměna linolea s motivem třídy.
- Podařila se oprava brány (vjezd na školní zahradu).
- Děti se aktivně podílí na zvyšování estetičnosti školy svými výtvary – velká nástěnka ve vestibulu školy a nástěnky v jejich šatnách.
- Ve vestibulu školy denně probíhá projekce fotografií života ze školy s hudbou, jež je s povděkem všech pozorně sledována.
- Ve všech šatnách došlo k výměně nástěnek, které jsme si nechali zhotovit na míru a jsou potaženy netradiční látkou.
- Děti mají možnost vytvořit si prostor pro relaxaci – polštář, deky apod., mají možnost využívat různá zákoutí či hrací patra.
- Zahrada umožňuje rozmanité pohybové a relaxační aktivity dětí a po rekonstrukcích bude nadstandardně vybavena.
- Herní, relaxační a sportovní prvky na školní zahradě odpovídají různým věkovým kategoriím předškolních dětí.

- V srpnu 2022 byl na rozbitý a nebezpečný betonový povrch (hřiště pro odraždla a sport) nainstalován zátěžový travní koberec.
- Máme vyčleněné skříňky pro ukládání osobních hygienických potřeb dětí (pleny, vlhčené ubrousky).
- V červenci 2023 byla kompletně rozebrána pirátská loď, největší centrální hrací prvek na školní zahradě, a byla kompletně zrekonstruována, vyměněny paluby a nová nerezová skluzavka.
- Modernizace domovních zvonků a instalování kamer.
- Kamerový systém – je dalším podpůrným opatřením proti vniknutí cizích osob do budovy školy a pro ochranu dětí, zaměstnanců i majetku školy. Každá třída má funkční domovní telefon se bzučákem a kamerový systém, díky němuž vidí, s kým hovoří a kdo chce vstoupit do budovy. Taktéž na školní zahradě je kamera a bzučák.
- Využití mobilních telefonů v každé třídě pro přímou komunikaci s rodiči.
- Využití mobilních telefonů pro přímé spojení na vedení školy, vedoucí školní jídelny.
- Školní knihovna v 1. patře budovy MŠ.
- Bezbariérové výstupy z objektu spec. třídy na zahradu (z hl. budovy i ze třídy, kde se integrují děti se znevýhodněním, rampa). Na podzim 2023 je v plánu postavení rampy také ze Stromečkové třídy na zahradu.
- Rekonstrukce dětského soc. zařízení, podlahové topení, dlažba, obklady a sanitární technika, osvětlení.
- Výměna vzduchotechniky ve školní vývařovně, pořízení konvektomatu a smažící pánve.
- Výměna plynových kotlů a celková rekonstrukce kotelny.
- Celková rekonstrukce výdejny jídla (kuchyňka) – nábytek, obklady, dlažba, výtah.
- Využití prostor tělocvičny k cvičení, k relaxaci, k individuální péči s integrovanými dětmi.
- Využití půdních prostor k zájmovým kroužkům dětí – ateliér, knihovna.
- Vybudování solné jeskyně a její pravidelné využívání každou třídou 1x týdně, spojené s hydromasážní koupelí, aromaterapií, relaxací, tělocvikem a odšťavňování ovoce a zeleniny.

Záměry:

Dále dovybavovat školu podle našich představ, budeme společně vytvářet herní a pracovní koutky tak, aby podstatná část byla pro děti viditelná, přístupná a aby jim vyhovovala. Ve spolupráci se zřizovatelem a sponzory školy se budeme snažit získat finance na podstatné rekonstrukce a vybavení.

3.2 Životospráva

Vytváříme prostředí zdravé a hygienicky čisté – sledujeme minimální prašnost, optimální vlhkost vzduchu je základní podmínkou pro výchovu ke zdravému životnímu stylu a podporu zdraví v mateřské škole. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů. Děti mají stále k dispozici dostatek tekutin a mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Děti jsou při jídle vedeny k maximální samostatnosti. Do jídla nejsou do nuceny. Naším záměrem je, aby stolování vnímaly jako společenský akt.

Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku. Snažíme se o co největší přenášení vzdělávací nabídky a aktivit do venkovních prostor školy a jejího okolí. Činnosti jsou přizpůsobovány okamžité kvalitě ovzduší. Děti mají dostatek volného pohybu nejen na zahradě, ale i v interiéru školy.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku dětí. Předškoláci, děti s OŠD, nebo s IVP mají doplňkový program, který začíná zpravidla po odpočinku. Po obědě všichni dodržujeme každodenní klidový režim, který trvá minimálně 45 minut. Děti mohou jen odpočívat s hračkou na lehátku, k odpočinku je využívána relaxační hudba a pravidelný každodenní poslech četby pohádek. Pro předškoláky je od 13:00 možnost návštěvy kroužků (např. pěvecký sbor, výtvarný kroužek apod.).

- Poskytujeme dětem pestrou, vyváženou plnohodnotnou a bohatou stravu. Dbáme na kvalitní a regionální dodavatele čerstvých surovin, vyhýbáme se polotovarům.
- Dodržujeme hygienické a technologické postupy, které se řídí platnou vyhláškou o stravování.
- Bereme ohled na stravovací návyky dětí z domova, do jídla je nenutíme, ale snažíme se, aby postupně vše ochutnaly.
- Zastáváme důsledný, ale laskavý přístup ke stravování dítěte.
- Děti si samy nosí svačiny, druhé jídlo, saláty a pití.
- Pro větší samostatnost dětí zařazujeme dny, kdy si děti svačinu mažou samy – podporujeme tak u dětí základní hygienické návyky. Svačina je průběžná, děti mají vždy dostatek času rozhodnout se, kdy se v daném časovém úseku

půjdou najíst a vše názorně vidí na časovači – timeru. Postupně jsou učitelkou upozorňovány na běžící čas určený k jídlu. Dítě má právo nejíst, pokud nechce.

- Snažíme se zařazovat oblíbená jídla dětí – realizujeme jídelníček na přání.
- Samoobslužný pitný režim máme zajištěn v průběhu celého dne, nabízíme čaje, vodu, džusy (a různé další nápoje, minimálně 1 x měsíčně odšťavňování ovoce a zeleniny přímo na třídě). Dítě má právo vybrat si druh nápoje (např. pokud má potíže s mlékem apod).
- Podporujeme zdravý životní styl – dodržování intervalu mezi jídlem dle platné vyhlášky o stravování, dostatečný pobyt dětí venku, dostatek prostoru a příležitostí ke spontánnímu pohybu, ke sportu i odpočinku.
- Zdravou výživou podporujeme obranyschopnost organismu, psychickou a fyzickou výkonnost dítěte, snažíme se důsledně dodržovat spotřební koš a normování potravin.
- Vedeme děti k přiměřené pohybové aktivitě, která působí preventivně proti stresu, infekcím. Dbáme na větrání všech i společných prostor.
- Respektujeme vývojové a individuální zvláštnosti dítěte.
- Provádíme individuální speciální pohybový režim pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Respektujeme individuální potřebu spánku, všechny děti odpočívají minimálně 45 minut, potom nabízíme nejstarším dětem klidný program individuálně dle věku a zvyklosti dítěte a přání rodičů (např. kroužky, knížky, lepoprela, kreslení).
- Je zajištěn denní rytmus a řád, který nám však pružně umožňuje reagovat na neplánované události.

Záměry:

I nadále se budeme snažit, aby každé dítě mělo prostor pro aktivity podle vlastního výběru, aby děti měly místo pro relaxaci a odpočinek, aby si postupně osvojily návyk pít bez připomenutí. Povedeme je ke zdravým stravovacím návykům, povedeme je k pohybovým aktivitám (každá třída celoročně navštěvuje jedenkrát týdně ozdravné centrum v naší škole). Jedná se o koupání v hydromasážní vaně se souhlasem rodičů, o případné inhalace vincentkou, o relaxaci v solné jeskyni. Ve spolupráci s rodiči pořádáme několikrát do roka dílny pro rodiče a děti, dětské besídky nebo společné aktivity, které jsou pořádány městem Chrudim nebo jinými subjekty.

Organizujeme každoročně dopolední program Evropského dne hudby, jednou za dva roky Chrudimskou Mateřinku, s rodiči se dále účastníme mnoha aktivit, např. Den Země, Den bez aut, jarmark v naší škole, Den otevřených dveří atd. Nadále budeme klást důraz na stálost, řád, pravidelnost a opakování, které povedou děti ke zdravému životnímu stylu i do budoucna.

3.3 Psychosociální podmínky

Seznámení se s prostředím mateřské školy a s pravidly chování v mateřské škole je v adaptačním období a v průběhu celého školního roku věnován dostatek času, aby děti zažívaly pocity přijetí, bezpečí a jistoty. Pedagogové respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. Děti nejsou neúměrně zatěžovány. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Všechny děti mají stejná práva, možnosti, ale i povinnosti. Volnost dětí je dána jejich pravidly, které si děti samy vytváří dle dané situace za podpory pedagogů. Ve třídách jsou respektována vztahová pravidla. Příznivé klima posilujeme různými rituály, již zažité doplňujeme dalšími a obohacujeme tak týmový život dětského kolektivu (přivítání, společné popřání hezkého dne, oslavy narozenin, komunitní kruh, školní oslavy, sportovní dny, výlety, účast na kulturních obecních akcích, loučení s předškoláky, návštěva školy, výstavy, návštěvy knihovny). Vše co tvoří tradice života školy, obce je konáno společně s rodiči. Pedagog je dětem partnerem, oporou, rádcem a průvodcem. Snaží se o partnerskou komunikaci s dětmi, tak, aby to všem bylo příjemné, navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce. U dětí podporujeme radost z prožitku, učíme je pracovat samostatně, ale i ve skupině. Klademe důraz na proces, ne na výsledek, eliminujeme soutěživost. Podmínky bezpečného prostředí, akceptace dítěte s žádoucí trpělivostí, pochopením pro jeho specifické potřeby, zvláštnosti a zájmy, příznivé klima školy tvoří všichni zúčastnění – učitelky, učitelé, provozní zaměstnanci, kuchařky, rodiče a v návaznosti i děti. Cílem je pohodová atmosféra a vzájemné pochopení všech zúčastněných. Velká pozornost je věnována adaptačnímu období, děti toto období mohou prožít po dohodě s učiteli v přítomnosti rodiče nebo jiného blízkého příbuzného.

- Jedním z našich nejpodstatnějších cílů je šťastné dítě, budeme pokračovat ve zdravém, klidném způsobu adaptace na prostředí mateřské školy.
- U všech dětí (zejména však u dětí mladších tří let a dětí tříletých) je velmi důležitý stálý pravidelný denní režim (dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování), více klidu (prostor k odpočinku během dne), více individuální péče (vzdělávací činnosti realizované důsledně v menších skupinách či individuálně), srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád, určující mantinely chování, zapojení starších dětí ve třídě ku pomoci mladším.

- Pracujeme s dětmi vyžadujícími speciální přístupy dle IVP, které je přizpůsobováno individuálně každému dítěti, intenzivně spolupracujeme s PPP, SPC i klinickou logopedií a rodiči, s asistentem pedagoga, měsíčně vyhodnocujeme záznamy o dítěti se spec. podmínkami. aj.
- Rodiče se mohou kdykoliv zapojovat do dění ve škole. Rodiče jsou našimi největšími partnery, jsme jim otevření, zveme je k nám, žádáme je o pomoc, o názor, pravidelně je informujeme o dění v MŠ prostřednictvím více médií apod.
- Budeme se nadále snažit vytvářet partnerství a důvěru mezi dětmi, dítětem a učitelem a rodiči.
- Budeme vytvářet bezpečné sociální prostředí pro pocit sounáležitosti.
- Budeme podporovat týmovou spolupráci, motivaci.
- Zaměstnanci mezi sebou jednájí zdvořile, vzájemně si pomáhají, jsou přátelští a otevření komunikaci, snaží se být dětem vzorem prosociálního chování.
- Podporujeme taktní, kultivované chování a pozitivní komunikaci, které jsou samozřejmostí, při příchodu a odchodu do nebo ze školy si podáváme ruku
- Pravidla soužití vytváříme společně s dětmi, máme vyvěšeny na viditelném místě, snažíme se o jejich dodržování, seznamujeme s nimi rodiče (oznamovat odchod ze třídy, běhat ve vyhrazených prostorách, dodržovat hygienu, pomáhat ostatním, rozdělit se, neubližovat si, konflikty řešit pusou, ne rukama, dokončovat činnost, uklízet hračky, učíme se znát svá práva).
- Respektujeme děti i dospělé jako osobnosti s přirozenými potřebami.
- Zařazujeme komunitní a diskusní kruhy, děti mají možnost vyjadřovat se k problému, učíme pravidla naslouchání a komunikace, sebevyjádření.
- Projevujeme dětem důvěru, podporujeme je v samostatnosti, nabízíme jim příležitost k hodnocení své práce, dbáme na individualizaci.
- Utváříme spolupráci se základní školou, aby děti plynule a bez stresu zvládly přechod z MŠ do ZŠ či SpZŠ. Pravidelně se setkáváme a zveme ostatní školy a učitele k nám poznat jejich budoucí žáky. Zároveň využíváme i nabídky ze stran škol, pokud pořádají různé akce.
- Aktivně spolupracujeme s městem v projektu Zdravé město, vedeme s obcí otevřenou komunikaci. Zajišťujeme městu konání některých akcí, které dokážeme nejen dramaturgicky obsadit, ale také moderovat.

- Zřizovatele aktivně zveme do školy i mimo ni na různé akce, ale také na neformální setkání, kde hovoříme o dění ve škole a o záměrech vedení školy a o jejím směřování a koncepci.

Záměry:

Budeme vytvářet takové prostředí, aby se v něm dobře cítily děti, zaměstnanci i rodiče. Budeme udržovat přátelskou atmosféru. Povedeme děti k samostatnosti, k úkonům hygieny, stolování, sebeobsluhy a zdvořilostního chování, budeme využívat pozitivního hodnocení a stimulace. Budeme se hlouběji zabývat modely potřeb (adaptační program, rozvíjet komunikační dovednosti, provádět prevenci řečových dovedností). Budeme učit děti chápat zodpovědnost za své chování, jednání a nechávat jim pocítit přirozené následky. Budeme dbát na dostatečně volnou spontánní aktivitu dětí a také na průběžnou svačinu a možnost volby dětí u stolování (kam si sedne, kdy jde jíst, co si vybere na pití apod.).

4 Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Provozní doba mateřské školy je do 6,30 - 16,30 hodin. Počet dětí v jednotlivých třídách je každoročně měněn v návaznosti na inkluzi a na výjimku z počtu dětí (24–28 dětí). MŠ pracuje v programu Začít spolu. Třídy jsou rozdělené na Centra aktivit. Děti mají možnost využívat prostory třídy a ložnice v rámci práce v Centrech aktivit. Děti se pohybují v dalších prostorách, které jsou přidruženy k třídám po dohodě s pedagogem a za předem domluvených pravidel. Pravidla jsou tvořena spolu s dětmi v rámci adaptačního integrovaného bloku. Pravidla jsou vylepěna po celém prostoru školy a během roku jsou v případě potřeby aktuálně doplňována. Děti se učí společnému soužití, zodpovědnosti, respektu a toleranci.

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

Třídy jsou věkově smíšené, dochází do nich děti ve věku 3-6 (7) let. Při zařazování sourozenců do jedné třídy zohledňujeme přání rodičů. Věkově smíšené třídy podporují samovzdělávání a rozvíjejí prosociální dovednosti:

- mladší děti chtějí dělat to, co dělají starší,
- starší děti jsou také inspirovány mladšími (stávají se velmi zdatnými v aktivitách, kterými by se s vrstevníky nezabývaly)
- starší děti jsou vynikající pomocníci a rádci
- starší děti jsou vynikající učitelé mladších
- starší děti si rozšiřují své vlastní vědomosti prostřednictvím vysvětlování
- starší děti si prostřednictvím pomáháním mladším vyvinou soucit a pečovatelské schopnosti

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

Je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů každý den v každé třídě minimálně v rozsahu dvou a půl hodin.

Výčet činností, při kterých je zajištěno souběžné působení dvou učitelův každé třídě:

- při pobytu venku
- při akcích pořádaných mimo budovu mateřské školy
- při vyšším počtu dětí nad povolený limit na jednu učitelku/učitele
- na slavnostních akcích, na akcích pořádaných s rodiči atd.

Děti jsou rozděleny do pěti tříd, z nichž v jedné je dle platné vyhlášky snížen počet dětí (14 dětí, výjimka na 18) a skupinově se zde integrují děti s různými potížemi (převážně logopedické vady, výjimečně mentální postižení, autismus, tělesné postižení, kombinované vady, děti po operacích, astmatické děti aj.). V ostatních čtyřech třídách je povolena výjimka a třídy mohou být naplněny na počet 24–28 dětí (každoročně se může měnit).

V běžných třídách může probíhat individuální integrace jedno nebo více dětí se specifickými vzdělávacími potřebami (snižujeme počet dětí dle platné vyhlášky).

Všechny třídy jsou od roku 2023/2024 heterogenní, s rozlišným věkovým rozdílem. Za určitých podmínek jsme ochotni vyjít vstříc dítěti a rodičům a zařadit dítě na přání do konkrétní třídy (v ojedinělých případech).

Jiné možné způsoby plnění povinného předškolního vzdělávání dítěte:

- individuální vzdělávání dítěte (oznámí zákonný zástupce dítěte písemně v době zápisu nejpozději do konce května), dítě nedochází do MŠ, povinností zákonného zástupce je zajistit účast dítěte u ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech dle RVP PV pro předškolní vzdělávání v MŠ,
- vzdělávání v přípravné třídě ZŠ (určené pouze pro děti s OŠD) a ve třídě přípravného stupně ZŠ speciální,
- vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky,
- povinné předškolní vzdělávání trvá případně i ve školním roce, pro který byl povolen odklad povinné školní docházky a je ukončeno až začátkem plnění povinné školní docházky.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. května do 16. května. Termín a místo zápisu stanoví ředitelka mateřské školy v dohodě se zřizovatelem a zveřejní je na webových stránkách a vývěsce mateřské školy. Kritéria pro přijetí stanoví ředitelka školy každý rok před zápisem, jsou veřejná a v souladu se:

- zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším a jiném vzdělávání,
- vyhláškou č. 43/2006 Sb.,
- souborem pedagogicko – organizačních informací pro mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy, základní umělecké školy, jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky a školská zařízení na školní rok 2016/2017 - Čj.: MSMT - 7896/2016–3

Podmínkou přijetí dítěte je trvalé bydliště dítěte v obci Chrudim. Podstatný je věk dítěte (v případě nedostatečné kapacity jsou děti řazeny podle věku od nejstaršího a na základě toho přijímány). Zákonný zástupce podává u zápisu žádost o přijetí dítěte a další povinné dokumenty. Dítě lze přijmout i v průběhu školního roku, pokud to umožňuje kapacita mateřské školy.

Přijímací řízení

O zařazení dítěte do mateřské školy rozhoduje v souladu s § 165 odst.2 b) školského zákona, ředitelka mateřské školy. Při přijímacím řízení postupujeme podle kritérií vyhlášených ředitelkou školy.

Kritéria přijímacího řízení se řídí platnými předpisy §34 z.č. 561/2004 Sb., ve znění zákona č. 49/2009 Sb., paragraf 165 odst.2b) a z.č. 117/2005 Sb., v platném znění a Školním řádem Mateřské školy, Chrudim III, Sv. Čecha 345).

U zápisu je potřeba doložit:

- Rodný list dítěte
- Občanský průkaz
- Vyplněnou žádost k přijetí dítěte (k vyzvednutí v MŠ nebo ke stažení)
- Potvrzení od dětského lékaře

Popis pravidel organizace individuálního vzdělávání (IVZ):

Individuální vzdělávání je forma vzdělávání, která se uskutečňuje bez pravidelné docházky dítěte do mateřské školy. Zákonný zástupce se s dítětem zúčastní ověření dovedností, které je organizováno jednou ročně.

- zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněném případě zvolit individuální vzdělávání.
- zákonný zástupce je povinen toto oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před začátkem školního roku, tedy do konce května předešlého školního roku,

- dítě může být vzděláváno doma zákonným zástupcem, jinou osobou, může navštěvovat jiné zařízení, než je MŠ,
- MŠ Svatopluka Čecha Chrudim sdělí zákonným zástupcům, v jakých oblastech dle vymezení v Rámcovém plánu předškolního vzdělávání je potřeba dítě rozvíjet,
- zákonný zástupce dle doporučení MŠ musí při individuálním vzdělávání shromažďovat o vzdělávání podklady, které předloží v MŠ Svatopluka Čecha Chrudim při povinném ověření dovedností,
- zákonný zástupce se zúčastní s dítětem ověření dovedností v MŠ Svatopluka Čecha Chrudim ve stanoveném termínu, který se zpravidla uskutečňuje poslední pátek v měsíci listopadu v době 8–12 h. nebo v náhradním termínu, který je stanoven na první pátek v měsíci prosinci v době 8–12 hod.,
- MŠ ověří úroveň osvojených dovedností v jednotlivých oblastech formou didaktických her,
- pokud zákonný zástupce dítěte nezajistí účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu (ukončí ředitel školy; odvolání proti rozhodnutí ředitele MŠ o ukončení IVZ nemá odkladný účinek; dítě nelze opětovně individuálně vzdělávat), dítě zahájí pravidelnou denní docházku,
- IVZ může ukončit zákonný zástupce na základě žádosti o pravidelnou denní docházku do MŠ a její následnou realizaci,
- v době individuálního vzdělávání je dítě zapsáno v MŠ, ale nemá nárok na účast na akcích školy ani na stravné,
- oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat: jméno, případně jména, příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno, důvody pro individuální vzdělávání.

4.1 Organizace dne v mateřské škole

V mateřské škole je zajištěn pravidelný denní řád, děti podněcujeme k vlastní aktivitě, mají dostatek času i prostoru pro hru, tvoření a experimentování. Podnětným prostředím jsou vytvářeny vhodné podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti dětí. Je dbáno na soukromí dítěte, na potřebné zázemí, klid a bezpečí.

Děti mají možnost si činnost samy zvolit, tím jsou vedeny k samostatnosti a zodpovědnosti. Zvolenou činnost si v rámci svých schopností a dovedností dokončí a následně po sobě uklidí. Realizace činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Při plánování vzdělávací nabídky vycházejí pedagogové z Gardnerovy teorie mnohačetných inteligencí.

Denně je zařazován dostatečný pobyt venku a doba odpočinku, která vychází z individuálních potřeb dětí. Neustále pracujeme na budování podnětného prostředí, aby každé dítě mělo příležitost tvořivým, kreativním a spontánním přístupem maximálně rozvíjet svůj potenciál.

- Denní řád je pružný, umožňuje reagovat na změny, na akce mateřské školy, respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, dostatečný odpočinek. Pravidlem je, aby mezi jednotlivými podávanými pokrmy byl dodržen časový interval dle platné vyhlášky, dále potom délka pobytu venku, odpočinku.
- U dětí dvou až tříletých je podmínkou úspěšné pedagogické práce citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné a pohybové aktivity.
- Děti se scházejí ráno od 6.30 ve všech svých třídách, odpoledne kolem 15,30 a později se scházejí v Kočičkové třídě, kde probíhá konečný provoz. Po dohodě s rodiči je možno dítě přivést kdykoliv v průběhu dne. Rodiče si mohou děti vyzvednout i po obědě.
- Prostřednictvím pravidelně aktualizovaných webových stránek a třídních nástěnek a nově založeném Facebooku školy jsou rodiče informováni o veškerých organizačních záležitostech, pořádání kulturních akcí, výletů apod. Informace o nadcházejících akcích a fotografie z nich pořízené, si rodiče mohou prohlédnout i ve vestibulu na projekčním plátně a na webu školy.

6.30 - 7.45	Scházení dětí s povinou předškolní docházkou, zahájení provozu, scházení dětí.
6.30 – 8.00	
6.30 – 8.45	Hry a dovednosti dle volby dětí, individuální péče, tělovýchovná, logopedická chvílka, skupinové činnosti, didakticky zacílené činnosti, záměrné i spontánní učení ve skupinách a individuálně, individuální péče o děti se specifickými vzdělávacími potřebami, reedukační a kompenzační speciálně pedagogická péče, smyslové hry, výtvarné činnosti, ranní cvičení, individuální rehabilitační péče.
8.45 – 9.00	Angličtina, logopedie.
8.00 - 8.45	Hygiena, průběžná svačina, hygiena.
9.00 – 9.50	Ranní rituál v komunitním kruhu. Pohybová chvílka Nabídka a výběr činností center aktivit. Činnosti v centrech aktivit. Rituál hodnotícího kruhu.
9.50 – 11.50	Příprava na pobyt venku. Pobyt venku nebo pobyt v ozdravném centru. *pozn.: před pobytem v ozdravném centru je možno zařadit pobyt venku.
11.50 – 12.15	Převlékání, hygiena, oběd.
12.15 – 14.00	Odpočinek.
13.00 – 14.00	Zájmové kroužky, klidové činnosti nespících dětí, Individuální či skupinová reedukační a kompenzační péče, speciálně pedagogická, logopedická a rehabilitační péče, OŠD.
14.00 – 14.30	Hygiena, svačina, hygiena.
14.30 – 16.00	Odpolední zájmové činnosti dle zájmu dětí, pokračování didakticky zacílených činností, pobyt venku.
16.00 – 16.30	Volné hry, individuální a skupinové činnosti.
16.30	Ukončení provozu MŠ.

4.2 Koncepce mateřské školy

Koncepce mateřské školy spočívá především ve spojení dvou priorit:

1. **Komplexní ozdravný program** – promyšlená péče o duševní a tělesné zdraví dítěte, o harmonický rozvoj dítěte ve všech jeho složkách.
2. **Vzdělávací program Začít spolu**

Komplexní ozdravný program

Byl vypracován ve spolupráci s pediatry a odbornými lékaři, děti se jej zúčastňují po předchozím písemném souhlasu rodičů. Obsahuje speciální pedagogickou péči pro děti se zdravotním postižením, nápravná nebo rehabilitační cvičení, pravidelný **pobyt v ozdravném centru pro všechny děti – vodoléčba s aromaterapií**, akupresura, případná inhalace vincentkou, léčebný preventivní tělocvik (držení těla, cviky na ploché nohy atd.), dechová gymnastika, sledování diet dětí, vybavení pračkami vzduchu, ultrazvukovými zvlhčovači, inhalátory, řadou kompenzačních pomůcek (motomed Motren – speciální elektrické kolo, prohřívací matrace a mnoho dalších). **Pobyt dětí v solné jeskyni** – haloterapii, kde budou moci děti relaxovat a zdravě dýchat v prostředí, který má stejný účinek jako mořské ovzduší. Zde používáme prvky relaxace, je zde prostor pro logopedii a volnou hru dětí, vyprávění, poslech pohádek, relaxační a jiné hudby apod. Zároveň zde pravidelně využíváme centrální tělocvičnu (pohybové hry, řízený tělocvik, míčové hry, prvky atletiky aj.)

Celoročně podporujeme fyzickou zdatnost a odolnost dětí také **pobytem na školní zahradě**, kde jsou nově vybudována dvě sportovní hřiště, na kterých dochází k seznamování se seznamování se s míčovými sporty a základy dalších sportů.

Vzdělávací program Začít spolu

Naše mateřská škola od ledna 2023 začala využívat vzdělávacího programu „Začít spolu“. Vzhledem k tomu, že raný věk dítěte je pro formování osobnosti člověka ten nejdůležitější, je více než podstatné u dítěte rozvíjet demokratické myšlení. Cílem učitelů v programu je tedy nabízet dětem takové aktivity, které jim pomohou naplno využít jejich potenciál. Děti v programu Začít spolu svobodně vyjadřují své potřeby, přání a představy, které jim poskytuje pocit bezpečí. U dětí podporujeme přirozené učení a kreativitu.

Program Začít spolu na rozdíl od klasické školy orientován na dítě, nikoliv na učivo. Na místo frontální výuky aktivitu přebírá dítě – je zde podpora individualizace. Chyba pro nás není selháním naopak součástí procesu učení.

Tento vzdělávací program stojí na následujících principech:

- Společné vzdělávání pro všechny
- Rodiče a komunita jsou vítanými partnery
- Aktivní zapojení dítěte
- Učení v souvislostech

Naše třídy, které jsou součástí programu Začít Spolu, poznáte tak, že jsou prostorově uspořádány do **center aktivit**, které jsou pro děti učebním, podnětným prostředím. Děti v centrech pracují v malých skupinách a mají možnost se učit od sebe navzájem. Po ukončení činností v CA se děti sejdou zpátky v kruhu k hodnocení své práce. V této fázi hodnotíme vlastní učební strategie, úspěšnost, co nás bavilo, co nám šlo a co naopak bylo obtížné. Děti se učí reflektovat nejen výsledky, ale také samotný postup, který při řešení úkolů uplatnily.

Děti společně s učiteli se podílí na tvorbě pravidel, která jsou jednoduchá. Podstatné je pro nás také **zapojení rodiny**, proto často navazujeme s rodiči spoluprací – zveme je do výuky, navštívujeme je v zaměstnání apod.

Vzhledem k tomu, že respektujeme individuální potřeby dětí zařazujeme **průběžnou svačinu**, kdy mají děti možnost v určeném časovém úseku dojít si na svačinu dle jejich potřeby.

Každá činnost dětí respektuje následující zásady:

- Činnosti dělají děti bez přímého vedení učitelkou
- Činnost umožňuje dětem spolupracovat
- Činnost dětem umožňuje vlastní postup, samy objevují jednotlivé kroky k řešení úkolu
- K činnosti si děti samy volí pomůcky, materiál – samy si ho připraví a následně uklidí

4.3 Aktivity – nabídka činností

(každý rok individuálně měněna)

- **Individuální práce s dětmi s odkladem školní docházky** – 1x za 14 dní dle plánu pedagogické podpory.
- **Logopedická péče pro děti** – vedou paní učitelky individuálně na třídách, jedná o logopedicky zaměřené chvílky – dechová cvičení, artikulační cvičení, procvičování mluvidel dle logopedického zásobníku na třídách nebo dle individuálních potřeb dětí, dále ve speciální třídě MŠ je kladen zvýšený důraz na logopedickou péči – vede učitelka a asistentka pedagoga s logopedickým kurzem.
- **Lyžařský kurz**– externě vedený, začíná vždy od ledna, vedou certifikovaní instruktoři lyžování s mnohaletou praxí, cca do 18 dětí.
- **Centrální tělocvična a práce s interaktivní tabulí** – vedou si třídní paní učitelky, využívají se třídou vždy v den pobytu v perličkové lázni nebo při nepřízní počasí celoročně.

- **Pohybový kroužek** – probíhá průběžně na školní zahradě dle počasí a aktivit s dětmi. Dle domluvy s učitelkami vždy odpoledne. Vedou si paní učitelky.
- **Spolupráce s taneční školou TŠ BESTA Chrudim** – již několik let spolupracujeme s TŠ Besta Chrudim. Děti se pod vedením paní Marty Novákové učí správnému držení těla, prochází rytmickou průpravou, nacvičují tanečky.
- **Plavecký kurz** – pro předškolní děti, 1-2 skupiny po max. 18 dětech (dle zájmu rodičů), zaměstnanci Sportoviště Chrudim.
- **In-line kurz** – sezónně většinou na jaře dle zájmu rodičů dětí.
- **Veselá paletka** - 1x14 dní skupina zpravidla předškolních dětí dle zájmu rodičů (celoročně).

V podkroví mateřské školy vznikl z bývalé sušárny výtvarný ateliér, v němž probíhá kroužek Veselá paletka. Díky dobře zvládnuté organizaci a zajímavé náplni má výtvarný kroužek velmi pozitivní ohlas u dětí i rodičů. Tento kroužek trvá již několik let. V rámci výtvarných činností využíváme nových netradičních technik, nabízíme dětem širokou škálu výtvarných činností. Účastníme se řady vyhlášených výtvarných soutěží, ve kterých naše děti získaly mnoho ocenění. Spolupracujeme s DDM Chrudim (například tvoření z keramiky) nebo se ZUŠ Chrudim (v rámci projektových dnů). V rámci spolupráce se ZUŠ Chrudim se vybírají děti mimořádně výtvarně nadané, které mají možnost přednostního přijetí do výtvarného kroužku v ZUŠ Chrudim, kde mohou nadále rozvíjet svůj talent.

- **Perličkování a pobyt v solné jeskyni** – probíhá v prostorách Heřmánkové třídy, rozvrh podle tříd, celkově zrekonstruované zázemí, zpravidla 1x týdně.
- **Pěvecký kroužek** – dle zájmu rodičů, cca 30 dětí, vede učitel ZUŠ a tři učitelky MŠ, kroužek probíhá jednou týdně odpoledne dle doporučení ČŠI. Pěvecký sbor Klíček fungoval v naší mateřské škole od roku 1983. Tato tradice byla i nadále zachována.

Pěvecký sbor je přejmenován na Petrklíčec od roku 2013/2014 a navštěvují ho děti od čtyř do sedmi let. Ve školním roce 2011/2012 začal DPS Petrklíčec úzce spolupracovat se Základní uměleckou školou Chrudim. Děti jsou žáky ZUŠ, kde také platí školné, které jim je sníženo. Děti, které navštěvují DPS budou přednostně přijímány v 1. třídě základní školy do všech oborů ZUŠ Chrudim.

- **Prevence rizikového chování** – vedené školním metodikem prevence, čtvrtletně připravený program na vybrané téma dle Minimálního preventivního programu a dle konkrétní situace ve třídách.
- **Environmentální výchova** – čtvrtletně dle aktuálních témat a vedené školním metodikem EVVO.
- **Logopedická intervence, depistáž a reedukace** – v součinnosti s rodiči a logopedickou poradnou individuálně pravidelně celoročně pracujeme s dětmi s vadami řeči (malá skupina dětí, max. 5).
- **Angličtina** – seznamování s jiným jazykem zařazeno do denního režimu MŠ (zpravidla ráno po 8. hodině).

Jazykové vzdělávání

Do uspořádání dne v mateřské škole od září 2015 zařazujeme ve všech třídách jazykové vzdělávání dle platné zpracované metodiky zpravidla na 10-15 minut denně v dopoledním čase na přání zákonných zástupců dětí, kteří si také mohou (nemusí) zakoupit výukový set pro své dítě na jeden školní rok pro jazykové vzdělávání v angličtině. Seznamujeme děti s novým cizím jazykem. K této aktivitě využíváme akreditovanou metodiku a využíváme interaktivní tabule a flash cards.

- Zpracování jazykového vzdělávání do ŠVP PV
- Vycházíme z Manuálu k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy (VÚP v Praze 2005). Tento manuál na str. 15, v jediné poznámce zaměřené na jazykové vzdělávání, uvádí: *„Hlavní vzdělávací nabídka (v podobě integrovaných bloků) může být dle potřeb doplněna **díličními specificky zaměřenými projekty či programy**. Mohou to být např. programy rozvíjející určité dovednosti (seznamování se základy cizího jazyka... apod.).*

Mohou být realizovány v rámci celé školy, nebo v rámci některé třídy, nebo mohou sdružovat děti z různých tříd. Tyto programy patří do ŠVP, škola je v něm uvádí a rozpracovává.“

- Tento program vychází z metodických přístupů uvedených v Průvodci metodikou výuky cizího jazyka v mateřské škole (VÚP Praha 2005, ISBN 80-87000-06-4)
- Nejen podle evropských a národních vzdělávacích koncepcí, ale také dle převažujícího vědeckého názoru, by se mělo zahájit jazykové vzdělávání – za podmínky správných metodických přístupů – již v předškolním věku. Při seznamování dětí s jinou řečí správnými metodickými přístupy dochází k využití obrovské výhody – přirozeného potenciálu předškolních dětí osvojovat si základy řeči.

Snažíme se o vyvážený poměr spontánních a řízených činností. Učitelky se na svou práci cíleně připravují, (viz třídní program, interaktivní pomůcky, zvukové kolíčky, elektronická včela, aj., evaluace), nabízí dětem více činností, aby měly možnost volby, dále poskytují dostatek prostoru pro spontánní aktivity. Třída má svá pravidla, rituály, které vnáší řád a tím pocit jistoty a bezpečí. Také tradiční kulturní a společenské akce přispívají k přirozenému řádu života.

Záměry:

Poskytovat dětem více času na dokončení činnosti. Budeme se snažit více děti zapojit do řízených činností, zvláště těch starších, budeme více nabízet činnosti podporující vlastní aktivitu a experimentování. I nadále budeme uplatňovat individuálně přizpůsobený adaptační režim, dodržovat vyváženost spontánních a řízených aktivit, umožňovat, aby denně probíhaly individuální, skupinové činnosti – centra aktivit. Budeme dbát na to, aby měly děti prostor na ponechání výtvorů a také respektovat soukromí dítěte.

4.4 Řízení školy

Organizační řád, směrnice a pravidla firemní kultury vymezují jasná pravidla a kompetence zaměstnanců školy. Oblast lidských zdrojů, je v organizaci považována za klíčovou. Velký důraz je kladen na týmovou spolupráci, vzájemnou spolupráci, komunikaci, respektování profesní odlišnosti a vytváření prostředí důvěry, otevřenosti a přátelství. Ředitelka školy vytváří prostor pro spoluúčast při řízení všech zaměstnanců, názor a myšlenka každého je přijímána, všichni mají spolurozhodující hlas a mají možnost podílet se aktivně na dění v MŠ. Organizuje pravidelné pedagogické rady. Organizovány jsou pravidelné sdílené porady pedagogických zaměstnanců. Ředitelka a zástupkyně vyhodnocují práci všech zaměstnanců, pozitivně hodnotí jednotlivé dílčí úspěchy, vytváří poradenskou, podporující činnost a tím motivuje ke kvalitě vykonávané práce a spokojenosti.

V týmu pracujeme s kritickou zpětnou vazbou. Je důležité pojmenovat si dílčí procesy, sdílet svoje připomínky, obavy, názory a vnímat je jako příležitosti ke zlepšení. Provozní zaměstnanci si organizují porady podle svých potřeb a zároveň se účastní všech organizačních porad, zahajovací, pololetní i závěrečné porady. Snažíme se pracovat společně, domlouvat se, kooperovat, podporujeme týmovou práci všech zaměstnanců školy. Propojujeme pedagogické i nepedagogické pracovníky pořádáním společných akcí a školení (oslavy, večeře, teambuildingové výjezdy, semináře zaměřené na osobnostně – sociální rozvoj, a jiné). Ředitelka považuje za velmi důležité, aby se všichni zaměstnanci cítili v bezpečném a respektujícím prostředí. Ke spolupráci zveme všechny rodiče, podle plánovaných akcí a akcí iniciovaných rodiči. Mateřská škola spolupracuje s mnoha organizacemi.

- Řízení je založeno na vzájemné důvěře, otevřenosti a toleranci.
- Každý zná své povinnosti, kterými se podílí na chodu školy (pracovní náplň, řády školy, směrnice, další kompetence).
- Ředitelka motivuje zaměstnance k naplňování výchovných a vzdělávacích cílů školy.
- Zásadní otázky řeší všichni zaměstnanci společně.
- Předpokladem dobrých výkonů a výsledků je osobní pohoda, spokojenost, vzájemný respekt, důvěra a pocit sounáležitosti se školou.
- Ředitelka školy vykonává hospitační činnost.
- Ředitelka školy seznamuje zaměstnance se záměry, změnami a s veškerými postupy v mateřské škole.
- Spolupracujeme se ZŠ a SpZŠ – vzájemné návštěvy, sportovní akce, různá představení.
- Spolupracujeme se ZUŠ Chrudim, DDM Chrudim, se Zdravým městem

Chrudim a Sportovišti města Chrudim, Mama klubem, s organizací Amalthea, s Ekocentrem Paleta, Recyclingem Slatiňany, s Městskými lesy, s Domem s pečovatelskou službou, Nemocnicí Chrudim – LDN oddělení atd., dále spolupracujeme s Městskou knihovnou Chrudim, s Regionálním muzeem Chrudim, s agenturou Hurá na výlet a s Městskou policií Chrudim, s hasiči Chrudim a se základními školami, sportovišti, soukromými trenéry, lektory aj.

- Spolupráce se zřizovatelem přispívá ke zkvalitňování materiálních podmínek.
- Děti se účastní kulturních akcí pořádaných obcí.
- Aktivně spolupracujeme s městem na projektech Zdravého města
- Další spolupráce spočívá s odborníky SPC, PPP při výchovně vzdělávacích problémech, při vyšetření dětí s vadami výslovnosti, se SVP Chrudim aj.
- Máme vytvořen vnitřní i vnější informační systém – komunikace, nástěnky, webové stránky, FB.
- Monitoring budovy zajišťuje bezpečnostní systém – kamery (bez záznamu) a zcela nový zvonkový systém.

Záměry:

Vzdělávat se, spolupracovat, zlepšovat informační systém, zlepšovat vyhodnocování naplnění stanovených cílů (zpětná vazba), osobně zodpovídat za plnění úkolů a dodržování termínů (viz. porady a kontrolní činnost).

4.5 Personální a pedagogické zajištění

Ředitelka maximálně podporuje profesionalizaci celého týmu včetně sebe, pružně reaguje na požadavky a poptávku pedagogů, rodičů a společnosti. Každá iniciativa, inovace a aktivita je vítána a je podporována. Klíčová je průběžná práce na osobnostně sociálním rozvoji, respektujícím přístupu a komunikaci každého z nás.

Chod mateřské školy zajišťují:

- ředitelka MŠ, zástupkyně MŠ
- Pedagogičtí zaměstnanci – **kvalifikované učitelky** (z oborů předškolní a mimoškolní pedagogika, speciální pedagogika) + v současné době 1 **nekvalifikovaná učitelka**. Dále díky integraci na třídách **asistentky pedagoga** (s absolvovaným kurzem asistent pedagoga, školní asistent)
- **Provozní zaměstnanci** – rozpočtářka MŠ, vedoucí školní jídelny, kuchařky, uklízečky, domovník, klient Domova Slatiňany jako pomocná síla.

Pedagogičtí pracovníci splňují kvalifikační požadavky, jedna paní učitelka je nekvalifikovaná a studující pedagogickou školu. Pedagogický sbor se nadále vzdělává (např. formou kombinovaného studia na VŠ, VOŠ, SŠ, čtením odborné literatury, sledováním trendů v oblasti předškolní výchovy/speciální pedagogiky, samostudium angličtiny). Dále využíváme kurzů či školení z NIDV, CVV Pardubice – díky nim máme možnost zlepšovat své výchovně-vzdělávací působení (např. v oblasti logopedie – kurz logopedického asistenta, individuální péče s integrovanými dětmi – kurz bazální stimulace apod.).

Pedagogický sbor prochází intenzivním školením v programu Začít spolu, 4 zaměstnanci získali akreditaci (80 hod. dotace) Učitelka začít spolu, 2 zaměstnanci dokončili akreditované vzdělávání Učitelka Začít spolu 1. část (dotace 40 hodin) a 3 zaměstnanci na toto vzdělávání nastupují na letní školu v srpnu 2023. Tato intenzivní metodická činnost byla zahájena z důvodu přechodu školy z běžného programu na program Začít spolu. Minimálně 2x ročně se celý pedagogický sbor sebevzdělává v různých oblastech.

Učitelky se ve spolupráci s rodiči obrací na odborníky při zajišťování speciálních služeb, při výchovných a vzdělávacích problémech (např. PPP – zjišťování školní zralosti apod.). Každá učitelka je zodpovědná za výsledky výchovně vzdělávací činnosti vzhledem k hlavním cílům mateřské školy.

Díky Evropským dotacím z projektu Šablony I. OP JAK v MŠ pracuje v MŠ také školní asistent, který individuálně pracuje s dětmi s OMJ či s OŠD.

Záměry:

Snaha o další rozšiřování odborného vzdělávání (viz plán vzdělávání), spolupracovat, vytvářet takové prostředí, aby se děti do školy těšily, byly spokojené, stejně tak jejich rodiče. Učitelka by měla být prostředníkem mezi dětmi i rodiči a svým odborným přístupem a metodami být facilitátorem jejich učení.

4.6 Spoluúčast rodičů

Spolupráce a komunikace s rodiči je pro vytváření dobrého klima školy velmi důležitá a podstatná. Respektujeme primární a nezastupitelnou roli rodiny při výchově dětí. Velký důraz klademe na úzkou spolupráci v adaptačním období. Rodičům nabízíme adaptační dotazník a možnost pobýt v mateřské škole podle potřeb dítěte. Zároveň nabízíme rodičům, aby navštěvovali školu s dítětem ještě před 1. zářím, tedy např. v červnu či letních měsících při pobytu dětí na zahradě a získali tak první pozitivní emoční vazby na naše zařízení. V měsíci srpnu probíhají schůzky s rodiči a jejich dětmi ve třídě za přítomnosti celého personálu konkrétní třídy. Budování důvěry, přátelství, otevřenosti a bezpečného, respektujícího vztahu je při zahájení docházky dítěte v mateřské škole velmi důležité. Při plánování vzdělávací nabídky je dán prostor pro aktivní zapojení rodičů do daného probíraného tématu. Rodiče se mohou účastnit výuky po dohodě s pedagogy. Ve vztahu mezi rodinou a pedagogy se snažíme o vzájemnou důvěru, otevřenost, vstřícnost a porozumění. Spolupráce funguje na základě partnerství.

Podporujeme rodinnou výchovu, v případě pomoci, poradenství nabízíme zapůjčení odborné literatury z knihovny školy. Snažíme se o dostatek informací pro rodiče o probíhajícím předškolním vzdělávání v různých formách (vývěska, nástěnky, webové stránky, třídní e-maily, konzultační hodiny o dětech aj.). Pro rodiče organizujeme zajímavé přednášky z oblasti psychologie a výchovy dítěte nebo na témata podle potřeb rodičů.

Informovanost rodičů a veřejnosti je pro nás velmi důležitá. Prezентujeme program a akce naší školy v městském Zpravodaji pro celou Chrudim několikrát ročně. Naše webové stránky vždy obsahují aktuální zprávy o tom, jaké akce organizujeme a v jakých termínech. V kalendáři našich akcí jsou jak třídní akce, tak akce celoškolské. Pro rodiče a děti organizujeme např. tvořivé dílničky (Halloweenské, Vánoční, Velikonoční), setkávání s rodiči (vánoční, jarní) aj.

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat. Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje. Projevili-li zájem, mohou se spolupodílet při plánování programu mateřské školy, při řešení vzniklých problémů apod. Dle potřeby mohou projednávat drobné připomínky s příslušnou paní učitelkou. Rodiče jsou průběžně informováni o učebních pokrocích dětí, domlouvají s paní učitelkou jednotný postup. Rodiče všech dětí si mohou domluvit termín i čas konzultace s příslušnou učitelkou MŠ (většinou období leden nebo únor) zejména v době před zápisem dětí do ZŠ. Rodiče jsou informováni o obsahu vzdělávání dětí v intervalech daných časovým rozsahem dětmi či učitelkou zvoleného tématu. Mají možnost vznášet své připomínky i náměty. Rodiče jsou oslovováni k vyjádření svého názoru v dotaznících předkládaných mateřskou školou. Pedagogové i ostatní pracovníci chrání soukromí rodiny, zachovávají diskrétnost v jim svěřených vnitřních záležitostech každé rodiny. S rodiči jednájí ohleduplně a taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými a citlivými informacemi.

Pro každodenní ulehčení vstupu dětí a rodičů do MŠ je v každé třídě nebo přílehlých místnostech připravený Ranní úkol. Tímto se snažíme zároveň získávat rodiče ke spolupráci, vést je k tomu, aby si ranní program rozvrhli tak, aby své děti do MŠ nepřiváděli ve stresu a spěchu. Úkol je tematicky zaměřený na právě probírané téma. Rodiče tak mají možnost zjistit právě probírané téma, znalosti dítěte k tématu a mají možnost se zapojit do aktuální vzdělávací nabídky.

Některé formy spolupráce

- Poradenská a informační činnost, besedy, přednášky, individuální schůzky
- Společné podzimní (zimní, jarní, letní setkání s rodiči)
- Vánoční besídka pro rodiče
- Tvořivé dílny
- Konzultační hodiny

- Informativní schůzky s rodiči
- Dny otevřených dveří
- Besídka ke Dni matek
- Rozloučení s předškoláky

Záměry:

Budeme prohlubovat otevřenou spolupráci, vytvářet přátelské partnerské vztahy, povedeme s rodiči průběžný dialog o dítěti, o rozvoji a učení, budeme respektovat přání a potřeby dětí a rodiny, nabízet jim možnost konzultovat potřeby s odborníky. Každému dítěti vedeme jeho portfolio – výkresy, pracovní listy a Záznam o dítěti, aj.

4.7 Adaptační

První setkání s rodinou dítěte probíhá zpravidla při dnu otevřených dveří a dále při zápisu, kdy se rodiče i děti seznámí s učitelkami, s provozními zaměstnanci, s prostředím i dětmi, mohou si pohrát. I v dalších dnech před nástupem do MŠ mají rodiče možnost, kdykoliv školu navštívit a umožnit tak dítěti postupné seznamování.

Začátek docházky a další adaptační postup se řídí po domluvě s rodinou individuálně přizpůsobeným adaptačním režimem, zpravidla podle reakce a chování dítěte. Další podrobnosti týkající se uspořádání školy jsou uvedeny v jiných částech, např. uspořádání dne, dále jsou součástí řádů školy, které jsou na nástěnkách.

4.8 Tradice a činnosti naší školy

- Oslavy narozenin – oslavenec přinese kamarádům „zdravé mlsání“, popřejeme mu, zazpíváme. Rodiče jsou seznámeni s tím, že do MŠ nenosíme běžné sladkosti.
- Podzimní slavnosti – zdobení dýní, pouštění draků, opékání – bramboriáda, akce na školní zahradě, jablíčková slavnost, sportovní soutěže a hry.
- Vánoční besídka – zvyky, koledy, tradice u vánočního stromu, vypouštění balónek splněných přání, zpívání pro živého Ježíška na školní zahradě, zpívání pro seniory v Domovech pro seniory a výroba přání.
- Karneval – ve spolupráci s rodiči děti přijdou do školy v maskách, v každé třídě probíhá individuálně – taneční rej, soutěže, účast rodičů je vítána při Masopustu, Večerníčkovém odpoledni, Čarodějnicích, aj.
- Zápis do MŠ, Dny otevřených dveří naší školy – zápis probíhá v přesně stanoveném termínu ve všech chrudimských školkách ve stejný den. Řídí se svými kritérii a rodiče jsou skrze web informováni, co mají k zápisu přinést.

Žádosti o umístění dítěte do naší školy nejsou přijímány v jiný den než v den zápisu, vyjma žádostí o přijetí dětí vyžadujících speciální péči.

- Vynášení Moreny – pálení, házení popela do řeky, zpěv a říkadla.
- Den pro maminky – pásmo písní, básní, dramatizace, dílnička, hostina.
- Den otců – sportování s tatínky na školní zahradě.
- Den dětí – odpoledne plné her, soutěží, skákací hrad, hudba, opékání aj. dle možností školy.
- Výlety - různorodé, společně za poznáním a legrací (ZOO, rozhledna, lanový park, sportoviště, hrady a zámky).
- Rozloučení se školáky – dárky – trička, šerpy, pamětní listy, hry, zábava.
- Vystupování DPS Petrklíček – při různých kulturních akcích:
- Vítání občánků.
- Rozsvícení vánočního stromu.
- Adventní koncert v kostelích různých církví nebo v divadle.
- Pololetní koncert společně se ZUŠ Chrudim v Muzeu Chrudim
- Mateřinka Chrudim.
- Den Země – Jarní zpívání s Petrklíčkem – Resselovo náměstí.
- Zlatá svatba – zpěv dětí k této příležitosti na MÚ Chrudim
- Den hudby u ZUŠ.
- Nově zařazujeme také Světové a mezinárodní dny – např. Den vody, Den včel, Den přátelství, Den chleba aj.
- Exkurze, odborník z praxe ve výuce, rodiče ve výuce.
- Čtení pohádek se seniorem – pravidelně celoročně ve všech třídách.

4.9 Metody a formy vzdělávací práce

Formy vzdělávání:

Vzdělávání dětí probíhá v MŠ v průběhu celého dne, a to přirozeně a ve všech činnostech. Vzájemně propojujeme spontánní i řízené aktivity a to tak, abychom přihlíželi k fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám a možnostem dětí. Využíváme metody situačního, prožitkového a kooperativního učení hrou. Dále činnosti dětí, které vychází z pozorování a jsou založeny na přímých zážitcích dětí. Při vzdělávání uplatňujeme konstruktivistický třífázový model E - U -R:

- **Evokace – navození tématu a shrnutí** všech dosavadních poznatků dětí o tématu.
- **Uvědomění – prohloubení** a pochopení svých poznatků na základě činností.
- **Reflexe – znovu si uvědomění** poznatků o tématu, na kterých mohou dále stavět.

Metody vzdělávání:

Pracujeme s výukovými asociačními metodami (Brainstorming, myšlenkové mapy, diskuse, posílání předmětu, dramatická hra aj.).

Didakticky cílené činnosti, ve kterých pedagog s dítětem naplňuje konkrétní cíle probíhají formou záměrného a spontánního učení. Tento typ učení je založen na aktivní účasti dětí, na smyslovém vnímání, prožitkovém a situačním učení. Pedagog se stává průvodcem dítěte na jeho cestě za poznáním, probouzí aktivní zájem, chuť objevovat, bádát, naslouchá dětem. Pedagog klade otevřené otázky, které pomáhají rozvíjet myšlení a učení. Základním stavebním kamenem vzdělávání jsou integrované bloky, které nabízejí vzdělávací obsah v přirozených souvislostech a vztazích. Cílem vzdělávání je, aby děti dostaly příležitost opustit naivní prekoncepty a mohly je rekonstruovat tak, aby byly v lepším souladu s realitou.

- V rámci výchovně vzdělávacího procesu uplatňujeme metody a formy práce, které vyžadují rozvojové předpoklady a možnosti dětí.
- Prožitkové učení hrou a činnosti dětí podporují dětskou zvědavost, jsou založeny na přímých zážitcích.
- Situační učení (založené na vytváření situací, které poskytují dítěti srozumitelné praktické ukázky životních situací).
- Kooperativní učení (je založené na spolupráci).
- Spontánní sociální učení (založené na principu přirozené nápodoby).
- Problémové učení – učení pomocí řešení konkrétního problému, připravený problém, který děti řeší, dávají návrhy na jeho řešení, společně pod vedením učitelky dojdou k výsledku.
- Komunitní kruh (rozhovor, beseda, vyprávění).
- Aktivity spontánní, ale i řízené, vzájemně provázané a vyvážené (odpovídají potřebám a možnostem dětí předškolního věku).
- Experimentování, výlety, práce s encyklopediemi, práce s chybou, objevování.
- Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými, převážně uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činností, akceptujeme vývojová specifika.

5 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

Škola se řídí školským zákonem a vyhláškou č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Ve všech oblastech je uplatňován princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání. V případě potřeby si pedagogové prohlubují vzdělávání externími kurzy zaměřenými na speciální pedagogiku.

1.stupeň podpůrných opatření

Podpůrná opatření se dle pedagogické, finanční a organizační náročnosti dělí do pěti stupňů. První stupeň si vypracovává MŠ bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a vypracovává individuální vzdělávací plán (IVP) nebo Plán pedagogické podpory (PLPP).

2.-5.stupeň podpůrných opatření

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně MŠ poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. V případě potvrzeného zařazení do druhého až pátého stupně podpůrného opatření – vycházejí z vyhlášky č.27/2016 Sb.,

Pravidla pro zapojení další subjektů:

Škola kontaktuje a spolupracuje s SPC, PPP, případně s dalšími organizacemi podle konkrétních vzdělávacích potřeb dětí. Po dohodě se zákonnými zástupci domlouvá a organizuje návštěvy speciálních pedagogů a psychologů v mateřské škole. V případě potřeby oslovuje sponzory s cílem získání finančně náročných potřeb speciálně – pedagogické péče.

Zodpovědné osoby:

Zodpovědnou osobou za systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami a děti nadané je ředitelka mateřské školy.

Ředitelka školy pověřuje učitele sestavením PLPP, IVP a komunikací se zákonnými zástupci. Sama dohlíží na kvalitu odborně zpracované dokumentace a může se účastnit rozhovorů s rodiči a s pedagogem. Komunikuje s SPC a PPP.

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče:

Předměty speciálně pedagogické péče jsou uvedeny v Příloze č.1 vyhlášky č.27/2016 Sb. Škola poskytuje podpůrné opatření konkrétnímu dítěti podle této vyhlášky a pokynů uvedenými v doporučení školského poradenského zařízení. V případě personální podpory školy je ve škole zřízena pozice asistenta pedagoga.

Při vytváření podmínek pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami se řídíme školským zákonem a vyhláškou č.27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Za velmi důležitou

považujeme komunikaci a spolupráci s rodinou, a to ideálně již před zahájením docházky dítěte. Spolupracujeme s odborníky (PPP, SPC, Raná péče Logopedická péče a další) nebo s dalšími institucemi podle konkrétních potřeb dítěte. Při nástupu dítěte do MŠ se snažíme o vytvoření co nejlepších podmínek pro dítě, aby jeho integrace, adaptace a vzdělávání bylo pro dítě smysluplné a efektivní. Ve třídě se spolu s ostatními dětmi a jejich rodiči snažíme o maximální podporu a pomoc dítěti a jeho rodině. V oblasti vzdělávání se řídíme doporučeními PPP a SPC, popřípadě dalších odborníků. V rámci dalšího vzdělávání si zvyšujeme odbornost v konkrétní problematice. V průběhu vzdělávání uplatňujeme principy diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání. V případě potřeby pořizujeme speciální učební pomůcky, abychom zajistili a podpořili konkrétní vzdělávací potřebu, kterou je potřeba u dítěte rozvíjet. Ředitelka školy dbá na speciálně pedagogické vzdělání a vzdělávání zaměstnanců a velice úzce spolupracuje při tvorbě a vyhodnocování IVP a kontroluje odbornou práci zaměstnanců a profesionálně zpracovanou dokumentaci dětí, kterou pravidelně konzultujeme s rodiči. Zaměstnanci si pravidelně předávají dokumentaci dětí a konzultují s vedením školy posuny a potřeby dětí i rodičů.

- „Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami“ je od 1. 9. 2016 dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu § 16 školského zákona.
- Podpůrná opatření jsou obecně definována jako nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka.
- Podpůrná opatření mají pět stupňů. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školských zařízení stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.
- Podpůrná opatření 1. stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření 2. – 5. stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení.

5.1 Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

- Pro vzdělávání těchto dětí vhodně přizpůsobíme podmínky jejich individuálním potřebám jako je věcné prostředí, životospráva dětí, psychosociální klima, organizace vzdělávání, personální a pedagogické zajištění, spolupráce s rodinou.

- Důležité je zajistit uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu, zvolit vhodné organizační činnosti, upravit obsah, formy a metody vzdělání.
- Kvalifikovaně zrealizovat všechna stanovená podpůrná opatření.
- Osvojování specifických dovedností odpovídající individuálním potřebám dětí.
- Navázání úzké spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními. Dle potřeby navázat spolupráci s dalšími odborníky.
- V souladu s právními předpisy snížit počty dětí.
- Zabezpečit přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

5.2 Vzdělávání dětí nadaných

Vyhledávání dětí nadaných probíhá zejména pomocí pozorování a zpracovávání pedagogické diagnostiky. Při zjištění faktu, že by se mohlo jednat o nadané dítě, je nejprve vypracován Plán pedagogické podpory podle potřeb dítěte. Nejdéle po třech měsících je navázána spolupráce s PPP či SPC k dalšímu odbornému posouzení. O všech krocích jsou informováni i zákonní zástupci dítěte.

Po stanovení diagnostiky probíhá stimulace rozvoje nadaného dítěte, a to prostřednictvím didaktických materiálů a různých pomůcek (Doporučení poradenského zařízení). Mateřská škola vyhodnocuje pokroky dítěte a dává zpětnou vazbu rodičům, pokroky konzultuje i nadále s odborníky.

Záměry:

Pro děti nadané vytváříme podmínky pro jejich rozvoj ve všech oblastech. Budeme rozšiřovat vzdělávací nabídku pro tyto děti s využitím speciálních didaktických pomůcek, pracovních listů, navázání spolupráce s odborníky (např. ZUŠ Chrudim, DDM apod.). Veškeré pedagogické působení bude v souladu s celkovým rozvojem osobnosti dítěte.

5.3 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let (Školský zákon §34, odst.1). Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. V případě, že se přijaté dvouleté děti budou v mateřské škole vzdělávat, musí se pro zajištění kvalitních podmínek pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let přijmout opatření týkajících se hygienických, prostorových i materiálních podmínek, včetně přizpůsobení organizace vzdělávání. Organizace a provoz MŠ musí být zajištěn v souladu s platnými právními předpisy. Vzdělávání dvouletých dětí je v souladu s aktuálním RVP PV (Praha leden 2017).

Pedagogové přizpůsobují výuku vývojovým specifikám, individuálním potřebám, zájmům a možnostem těchto dětí. Je umožněn individuálně přizpůsobený adaptační program, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování. Je zajištěn stálý pravidelný režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla. V průběhu režimu dne je ponechán co největší prostor pro volnou hru a pohybové aktivity. Ve vzdělávání dětí mladších tří let převládají spontánní činnosti nad řízenými. Nejčastěji uplatňujeme individuální nebo skupinovou formu činností. V plné míře akceptujeme vývojová specifika. Při plánování vzdělávací nabídky pro děti mladší tří let vycházíme z jednoduchých principů:

- jednoduchost,
- časová nenáročnost,
- známé prostředí a nejbližší okolí,
- smysluplnost a podnětnost,
- dostatek prostoru a času pro volný pohyb a hru dítěte.

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let využíváme tyto metody práce:

- situační učení,
- spontánní sociální učení (nápodoba, námětová hra),
- prožitkové učení,
- učení hrou a činnostmi.

Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné. Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky. Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla.

Podmínky a záměry pro vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek. Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.

- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.
- Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá.
- V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.
- Péče o děti od dvou do tří let musí být organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

5.4 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Děti – cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud rodiče sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk. Podle toho budeme upravovat didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Mateřská škola poskytuje dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, **kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání** v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. **Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.** Ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy. Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu. Podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

Nadále budeme podporovat přirozené osvojování českého jazyka díky pravidelnému kontaktu s učitelem ale také s vrstevníky.

6 Charakteristika vzdělávacího programu

Naše mateřská škola od ledna 2023 začala využívat vzdělávacího programu „Začít spolu“. Vzhledem k tomu, že raný věk dítěte je pro formování osobnosti člověka ten nejdůležitější, je více než podstatné u dítěte rozvíjet demokratické myšlení. Cílem učitelů v programu je tedy nabízet dětem takové aktivity, které jim pomohou naplno využít jejich potenciál. Děti v programu Začít spolu svobodně vyjadřují své potřeby, přání a představy, které jim poskytuje pocit bezpečí. U dětí podporujeme přirozené učení a kreativitu.

Program Začít spolu na rozdíl od klasické školy orientován na dítě, nikoliv na učivo. Na místo frontální výuky aktivitu přebírá dítě – je zde podpora individualizace. Chyba pro nás není selháním naopak součástí procesu učení.

Tento vzdělávací program stojí na následujících principech:

- Společné vzdělávání pro všechny
- Rodiče a komunita jsou vítanými partnery
- Aktivní zapojení dítěte
- Učení v souvislostech

Naše třídy, které jsou součástí programu Začít Spolu, poznáte tak, že jsou prostorově uspořádány do **center aktivit**, které jsou pro děti učebním, podnětným prostředím. Děti v centrech pracují v malých skupinách a mají možnost se učit od sebe navzájem. Po ukončení činností v CA se děti sejdou zpátky v kruhu k hodnocení své práce. V této fázi hodnotíme vlastní učební strategie, úspěšnost, co nás bavilo, co nám šlo a co naopak bylo obtížné. Děti se učí reflektovat nejen výsledky, ale také samotný postup, který při řešení úkolů uplatnily.

Děti společně s učiteli se podílí na tvorbě pravidel, která jsou jednoduchá. Podstatné je pro nás také **zapojení rodiny**, proto často navazujeme s rodiči spoluprací – zveme je do výuky, navštívujeme je v zaměstnání apod.

Vzhledem k tomu, že respektujeme individuální potřeby dětí zařazujeme **průběžnou svačinu**, kdy mají děti možnost v určeném časovém úseku dojít si na svačinu dle jejich potřeby. **Program Začít spolu je plně v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání** orientován na dítě.

Hlavní záměry:

- důraz na individuální přístup ke každému dítěti,
- vedení dětí k samostatnému rozhodování – k volbě a odpovědnosti,
- rozvíjení schopností, znalostí a dovedností dětí prostřednictvím plánované činnosti, Center aktivit a pozorování,
- důraz na účast rodiny.

Cíle programu Začít spolu naplňují v plném rozsahu cíle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání:

- být adaptabilní na změny, učit se je aktivně přijímat a vyrovnávat se s nimi,
- učit se kriticky myslet, rozpoznávat problémy a řešit je,
- umět si vybírat a nést za svou volbu odpovědnost,
- myslet kreativně, využívat představivost a fantazii,
- projevovat iniciativu a odpovědnost vůči společenství, zemi a prostředí,
- vytvářet si zdravé životní návyky a postoje.

Dále

- Rozvíjíme oboustrannou důvěru a otevřenost, vstřícnost, porozumění mezi školou a rodiči. Spolupráce funguje na základě partnerství, respektu a ochotě spolupracovat.
- Rozvíjíme ekologické citění, zapojení dětí do ochrany životního prostředí.
- Rozvíjíme řečové a jazykové dovednosti, důraz na správnou výslovnost, rozvoj vyjadřovacích schopností.
- Rozvíjíme tělesnou zdatnost, klademe důraz na zdravý životní styl, pobyt venku.
- Rozvíjíme celkový rozumový a psychický vývoj dítěte, podporujeme jeho individualitu a rozvoj osobnosti.
- Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě.
- Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se programů, jsou pravidelně informováni o veškerém dění v mateřské škole.
- Posilujeme prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem.
- Ochraňujeme osobní soukromí a bezpečí ve vztazích a s druhými dětmi i dospělými.
- Pedagogičtí pracovníci se neustále sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně.

Chceme děti vést ke slušnému chování a k pochopení zásad morálních hodnot společnosti. Snažíme poskytnout každému dítěti bezpečné zázemí, vytvářet podmínky pro rozvoj jeho osobnosti, začlenit ho do skupiny a rozvíjet jeho sociální dovednosti a prosociální postoje.

Cíle vzdělávacího programu

Rozvíjet všestranně celou dětskou osobnost takovým způsobem, aby dítě na konci svého předškolního období, v rozsahu svých osobních předpokladů získalo:

- Věku přiměřenou fyzickou, psychickou i sociální samostatnost.
- Mělo zájem podílet se na společném životě a činnostech v ZŠ a v rodině.
- Zájem o poznávání tradic a řemesel, kulturního dědictví.
- Základy pro zdravé sebevědomí a sebejistotu, pro schopnost být samo sebou a zároveň se přizpůsobit životu v sociální komunitě.
- Ponětí o uvědomění si prioritních hodnot v životě (zdraví, láska, přátelství).
- Základy pro schopnost jednat v duchu základních lidských hodnot.

- Mělo vlastní úctu a sebehodnotu, dokázalo si požádat o pomoc a dokázalo přiznat chybu.
- Dokázalo ochotně nabídnout pomoc druhému a soucítilo s živou přírodou.
- Dokázalo pracovat s emocemi v rámci svých věkových možností.
- Dokázalo navazovat kontakt s ostatními lidmi bez ostychu a předsudků.
- Mělo ponětí o základních lidských vlastnostech a lidských ctnostech.

Snažíme se organizovat vzdělávání tak, aby vedlo k rámcovým cílům a prostřednictvím dalších cílů z pěti vzdělávacích oblastí k rozvoji klíčových kompetencí a konkretizovaným očekávaným výstupům. ŠVP je zpracován přehledně do 7 tematických bloků vedených psychologickou myšlenkou, nebo krátkým citátem, či mottem. Témata do TVP volí učitelky, ale také děti na základě svých přání, zkušeností a potřeb a zájmů. Vybraná témata jsou společná pro celou školu a navazují na ně společné akce (např. téma Vesmír – exkurze do planetária).

Cíle předškolního vzdělávání - 3 rámcové cíle RVP PV

1. Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání.
2. Osvojení hodnot (Osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost).
3. Získání osobnostních postojů (Získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost).

Uplatňujeme tyto zásady:

- Rozvíjení komunikace a spolupráce mezi dětmi, rozvíjet řeč a komunikaci dítěte, cvičit jeho schopnosti a dovednosti.
- Rozšiřování své slovní zásoby a aktivní používání ke komunikaci s okolím.
- Uplatňování zkušeností v praktických situacích.
- Harmonicky rozvíjet duševní pohodu dětí a jejich zdraví i zdravý životní styl.
- V rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví.
- Probuzení zájmu a chuti pozorovat prostředí a změny kolem sebe, naslouchat a objevovat.
- Uplatňovat v rovnováze spontánní a řízené činnosti.
- Respektování přirozených lidských potřeb.
- Rozvoj elementárních poznatků o světě, lidech, kultuře, přírodě a techniky. Vnímat jeho rozmanitost a proměny.
- Rozvíjení dětské citlivosti a ohleduplnosti k druhým, pomoci slabším.
- Upevňování si základní dětské představy o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami a snaha se podle toho chovat.

Budeme preferovat tyto činnosti:

- Spontánní aktivity, volné hry, experimentování, pokusy, tvoření, rozhovory.
- Práce s kinetickým pískem a jinými sypkými materiály.
- Co největší pobyt venku, práce s přírodními materiály, přenesení CA do přírodních podmínek, hry na houpačkách, ve venkovní učebně a venkovní kuchyni, pozorování živé i neživé přírody, péče o zahradu a její úklid.
- Zpěv, tanec, rytmizace, hra na reálné hudební nástroje, hudební činnosti, rytmizace, vokalizace.
- Smyslové hry, dramatizace, improvizace.
- Zdravotní, relaxační cvičení a dechová cvičení.
- Míčové hry, hry s pravidly, základy atletiky, gymnastiky, fotbal, tenis, florbal, basketbal, cyklistika.
- Hry pro rozvoj logického myšlení, základy šachů, Dáma, piškvorky.
- Pohybové hry, hry s padákem, švihadla, hry na obratnost, postřeh a rychlost, na koordinaci těla, házení, chytání, koulání míče, běh.
- Psychomotorické hry, koordinace těla.
- Hry a činnosti zaměřené na poznávání, rozlišování, knihy, písmena, manipulativa.
- Cvičení se v projevování citů, v sebekontrolě, v sebeovládání, emoční inteligence.
- Spoluvytváření smysluplných pravidel.
- Přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, sledování rozmanitostí.
- Poučení o možných nebezpečných situacích, jak se chránit, prevence sociálně patologických jevů, besedy, přednášky – policie, hasiči, zdravotníci aj.
- Práce s encyklopediemi, školní knihovna, časopisy.
- Ekologické aktivity (třídění odpadu, oslavy Dne Země apod., exkurze, návštěvy eko center, pěstování bylin, ovoce a zeleniny apod.).
- Tvořivá práce s přírodním, odpadovým i jiným materiálem.
- Logopedická a artikulační, dechová a fonační cvičení.
- Práce s interaktivní tabulí, vyhledávání informací, grafomotorika, aktivity na rozvoj sluchového a zrakového vnímání.
- Prožitkové učení, kooperativní učení.

- Artefietika (tvoření stavět na prožitku, ne na výsledku).
- Seznamování s národními tradicemi a se životem v našem městě.
- Hodnoty lidské práce, odborníci z praxe, odborníci do výuky, rodiče ve výuce.
Návštěvy muzeí, ukázky řemesel, kroje.
- Vztah k živé a neživé přírodě.
- Rozvíjení fantazie a tvořivosti, stavění lega, kostek, magnetické stavebnice.
- Samostatnost a sebeobsluha, orientace v praktickém životě. Stolování.
- Jazykové, řečové a komunikativní dovednosti.
- Anglické chvílky.
- Návštěvy kulturních zařízení a výstav.

7 Vzdělávací obsah

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání naší mateřské školy má název:

„Všechno, co opravdu potřebuji znát, jsem se naučil v mateřské školce.“
(Robert Fulghum)

„POZNÁNÍ“

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

- I. **Biologické – Dítě a jeho tělo**
- II. **Psychologické – Dítě a jeho psychika**
- III. **Interpersonální – Dítě a ten druhý**
- IV. **Sociálně kulturní – Dítě a společnost**
- V. **Enviromentální – Dítě a svět**

K rozvoji dětí v těchto oblastech využíváme denní spontánní aktivity, pohybové hry, cvičení, taneční průpravu a hudební výchovu, zpěv a instrumentální činnosti, kreslení, malování, modelování, četbu, vyprávění, dramatizaci, poslech, samostatný mluvní projev dětí, učení se pozorováním a vzájemnou kooperací mezi staršími a mladšími dětmi atp. Ústřední činností dětí zůstává hra, která je provází celý den, prolíná se všemi činnostmi a je jí věnována mimořádná pozornost.

Dítě a jeho tělo – dítě zná svoje tělo a využívá je dle svých možností k dalšímu vývoji motoriky a samostatně vykonává běžné denní potřeby.

Dítě a jeho psychika – dítě si uvědomuje svoji identitu, umí vyjádřit své pocity a přání, přiměřeně řeší problémy a důvěřuje si. Je schopno se na určitou dobu soustředit.

Dítě a ten druhý – dítě navazuje kamarádské vztahy, je schopno komunikovat bez zábran, srozumitelně, umí naslouchat.

Dítě a společnost – dítě respektuje pravidla, orientuje se v nejbližším okolí, chápe různé sociální role.

Dítě a svět – dítě vnímá různorodost světa a zaujímá k němu kladný vztah.

Tyto oblasti se vzájemně prolínají. Témata jsou uspořádána do integrovaných bloků. Časová dotace není přesně dána, je pouze orientační.

7.1 Integrované bloky

- 1) Integrovaný blok: VE DVOU SE TO LÉPE TÁHNE
- 2) Integrovaný blok: TEPLÝ ÚSMĚV HŘEJE CELOU ZIMU
- 3) Integrovaný blok: ZEMĚ NEPATŘÍ LIDEM, LIDÉ PATŘÍ ZEMI
- 4) Integrovaný blok: AŽ JE LÉTO NEBO ZIMA VE ŠKOLCE JE VŽDYCKY PRIMA
- 5) Integrovaný blok: LETEM CELÝM SVĚTEM
- 6) Integrovaný blok: VE ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH
- 7) Integrovaný blok: SVÁTKY A TRADICE, TY NÁS BAVÍ NEJVÍCE

1. Integrovaný blok: VE DVOU SE TO LÉPE TÁHNE

(Neboj se požádat kamaráda o pomoc. Usměj se na něj, pohlad' ho a řekni mu, jak moc ho máš rád).

Hlavní cíl: Utváření pozitivních vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posilovat, kultivovat jejich vzájemnou komunikaci a zajišťovat pohodu těchto vztahů. Adaptace na nové prostředí, kolektiv dětí, učitelky, zaměstnance školy. Seznamovat se s organizací a prostorami školy. Vyrovnat se s novými neznámými situacemi, odloučit se od rodičů. Uvědomit si význam osobní hygieny a dodržovat hygienické zásady a zásady stolování.

Dílčí vzdělávací cíle

- Rozvoj a užívání všech smyslů (lokomoční pohybové činnosti – chůze, běh, skoky a poskoky, lezení, hudební a hudebně pohybové činnosti a hry, smyslové a psychomotorické hry.)
- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu (činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí, zdravotně zaměřené činnosti – vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení).
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností (jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání...)
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; nelokomoční pohybové činnosti – změny poloh a pohybů těla na místě a jiné činnosti – míčové hry, základní gymnastika).

- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (činnosti výtvarné, hudební, pohybové, dramatické; grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen).
- Rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat (cvičení v projevování citů, v sebekontrolě a v sebeovládání; hry na téma rodiny, přátelství apod.)
- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování).
- Rozvoj tvořivosti, tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření (hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii – kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity).
- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě, získání sebevědomí, sebedůvěry, uvědomění si vlastní identity (činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních; sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte).
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání (estetické a tvůrčí aktivity – slovesné, výtvarné, hudební, dramatické).
- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému (sociální a interaktivní hry, aktivity podporující sblížení dětí; hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti – střídat se, pomoci mu apod.).
- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem (společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému).
- Vytváření prosociálních postojů, rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti (četba pohádek, příběhů s ponaučením...).
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem – v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině. (hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého).

- Rozvoj společenského i estetického vkusu (přípravy a realizace společných zábav a slavností).
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění (hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí; využívání praktických ukázek z okolí dítěte; praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji).
- Rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny (aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur – výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení).
- Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí (spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě).
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách (aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku – zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce a mravní hodnoty – dobro, zlo, spravedlnost).
- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu (vycházky, výlety, sledování událostí v obci apod.).
- Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnách (přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě – živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období).
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí (pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů – les, louka, rybník; ekohry).

Očekávané výstupy

- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluch – rozlišovat zvuky a tóny, zrak – rozlišovat speciální znaky předmětů, čich – rozlišovat vůně, chutě, hmat – vnímat hmatem apod.).
- Koordinovat lokomoci a další pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou.
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.
- Zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.).
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami.
- Zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet, chytat míč, užívat náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ve vodě, v písku.)
- Učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.).
- Poznat některá písmena a číslice, popř. slova – poznat napsané své jméno.
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování.
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného.
- Přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky.
- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim.
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným.
- Prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.).
- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.).

- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla.
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.).
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.
- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- Zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé)
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově.
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti).
- Orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí).
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole.
- Mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

2. Integrovaný blok: TEPLÝ ÚSMĚV HŘEJE CELOU ZIMU

(Nezapomeň se radovat z maličkostí, dívej se kolem sebe na měnící se přírodu. Uživej si Vánoční atmosféru a zimní radovánky).

Hlavní cíl: Podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeči, jazyka, poznávacích procesů a funkcí, citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí, sebevyjádření a kreativity, povzbuzovat ho v dalším rozvoji učení.

Dílčí vzdělávací cíle

- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka, ovládání pohybového aparátu, konstruktivní a grafické činnosti).
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti (lokomoční a nelokomoční pohybové aktivity, činnosti relaxační a odpočinkové).
- Uvědomění si vlastního těla (činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí).
- Rozvoj a užívání všech smyslů (smyslové a psychomotorické hry).
- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu (činnosti směřující k prevenci nemoci, nezdravých návyků).
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální, výtvarné, hudební, pohybové i dramatické (prohlížení a čtení knížek, hry a činnosti zaměřené k poznávání, rozlišování zvuků, užívání gest).
- Vytváření základů pro práci s informacemi (činnosti zaměřené na vytváření a chápání pojmů a osvojování poznatků – vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.).
- Rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, rozvoj paměti a pozornosti (záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností – velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky; hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti – mechanické a logické, obrazné a pojmové).
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání (estetické a tvůrčí aktivity – slovesné, výtvarné, hudební, dramatické).

- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu (komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv, samostatný slovní projev).
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních (společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření).
- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi a dospělými (hry a situace, kdy se učí chránit soukromí a bezpečí své, druhých).
- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem (hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí respektovat a přijímat druhého).
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina, MŠ).
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách (aktivity přibližující dětem pravidla vzájemného styku – zdvořilost, ohleduplnost, tolerance a mravní hodnoty – dobro, zlo, pravda, upřímnost...).
- Rozvoj společenského i estetického vkusu (tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu).
- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat (setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo MŠ, návštěvy kulturních a uměleckých míst, akcí).
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi (praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi – praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami).
- Vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí (praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává).
- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu (pozorování okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety).

- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy (smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí).

Očekávané výstupy:

- Zachovávat správné držení těla.
- Ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.).
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.
- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem.
- Vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.).
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých.
- Sledovat očima zleva doprava.
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film.
- Přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje.
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení.
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů a vzájemné souvislosti mezi nimi).

- Učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit.
- Těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním.
- Vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách.
- Popsat situaci (skutečnou, podle obrázku).
- Spolupracovat s ostatními.
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou.
- Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná.
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- Navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho.
- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené.
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí.
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo).
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus).
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.
- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné, přínosné a využitelné pro další učení a životní praxi.
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.).

3.Integrovaný blok: ZEMĚ NEPATŘÍ LIDEM, LIDÉ PATŘÍ ZEMI

(Každý den, pokud můžeš, jdi alespoň na chvíli ven, pozoruj přírodu, zvířata kolem sebe a buď vděčný za to, že jsi zdravý. Nezapomeň na naši matičku Zemi, která si zaslouží být opatrována!).

Hlavní cíl: Založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí, vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle

- Rozvoj a užívání všech smyslů (hudební a hudebně pohybové hry, hry smyslové a psychomotorické.).
- Rozvoj fyzické i psychické zdatnosti (zdravotně zaměřené činnosti – vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová a relaxační cvičení).
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností (manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji).
- Rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí (lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti, míčové hry apod.).
- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních – vnímání, naslouchání, porozumění, i produktivních – výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování (přednes, recitace, dramatizace, zpěv).
- Rozvoj tvořivosti – tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření, (řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant).
- Rozvoj schopnosti sebeovládání (příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání).
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu (artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti).
- Vytváření prosociálních postojů – rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu a přizpůsobivosti (aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi – přátelství, vztahy mezi pohlavími, úcta ke stáří apod.).

- Rozvoj kooperativních dovedností (kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách, sdílení a aktivní naslouchání druhému).
- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému (činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě).
- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností (aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění; činnosti umožňující mu poznat rozmanitost kultur; využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí).
- Vytvoření základů, aktivních postojů ke světu, k životu (společné a skupinové aktivity, umožňující dětem spolupodílet se na průběhu a výsledcích).
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije (receptivní, slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti – poslech pohádek, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének).
- Seznámení s místem a prostředím ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu (sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé; využívání situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování s elementárními srozumitelnými reáliemi o naší republice).
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit (ekohry, práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií).
- Poznávání jiných kultur (kognitivní činnosti – kladení otázek, hledání odpovědí, vyprávění, poslech, objevování).

Očekávané výstupy

- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu.
- Zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami.
- Koordinovat lokomoci a další pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou.

- Správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči.
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat.
- Řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady.“
- Nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným.
- Vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení.
- Uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky).
- Chápat slovní vtíp a humor.
- Sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech.
- Utvořit jednoduchý rým.
- Poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma.
- Porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad.
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k ostatním, mít ohled na druhého, nabídnout pomoc).
- Chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě).
- Jednat na základě vlastních pohnutek, zároveň s ohledem na druhé.
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.
- Porozumět běžným neverbálním projevům, citových prožitků a nálad druhých.
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit a vyrábět z různých materiálů – přírodnin aj.).
- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi.
- Všítat si změn a dění v nejbližším okolí.
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všítat si nepořádků a škod, upozornit na ně.
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.).

4.Integrovaný blok: AŽ JE LÉTO NEBO ZIMA VE ŠKOLCE JE VŽDYCKY PRIMA

(Nikdy se nestyd' zeptat se na něco, čemu nerozumíš. Tancuj, zpívej, maluj a uč se každý den novým věcem. Ze srdce se raduj a nikdy se nepřestávej smát!).

Hlavní cíl: Uvést dítě do společenství ostatních lidí a do pravidel soužití s ostatními, uvést je do světa materiálních a duchovních hodnot, do světa kultury a umění, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje a umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.

Dílčí vzdělávací cíle:

- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody, i pohody prostředí (příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů, hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi).
- Vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu. (příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků).
- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností (manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti).
- Osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální a neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické hry; poslech či vyprávění pohádek, příběhů).
- Osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy – číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.; konkrétní operace s materiálem – třídění, uspořádání, apod.).
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání. (činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu).
- Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situace (spontánní hra; činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující/umožňující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení).

- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních – vnímání, naslouchání, porozumění i produktivních – výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování. (společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace – vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým).
- Rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních – (běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým).
- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými (hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých).
- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem – v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod. (hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.).
- Rozvoj kooperativních dovedností (společenské hry, společné aktivity nejružnějšího zaměření, kooperativní činnosti ve dvojicích, skupinách).
- Vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností (aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění; činnosti umožňující mu poznat rozmanitost kultur; využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí).
- Vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat (setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě).
- Rozvoj společenského a estetického vkusu (tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu).

- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách (hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí – dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává).
- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách (práce s obrazovým materiálem, využití encyklopedií, pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů).
- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí (smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí).
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit (praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi – praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami).
- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu (aktivita zaměřené k získávání praktické orientace v obci – vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů).

Očekávané výstupy:

- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.).
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých.
- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem.

- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod).
- Sledovat a vyprávět příběh, pohádku.
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách).
- Záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost.
- Chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední)
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí.
- Uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je.
- Rozhodovat o svých činnostech.
- Vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se).
- Formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat.
- Přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství.
- Odmítnout komunikace, která je mu nepříjemná.
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla.
- Respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- Spolupracovat s ostatními.

- Pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat.
- Uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.).
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo).
- Utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v MŠ i na veřejnosti).
- Zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.).
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody.
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru)
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.).
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc).
- Zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně, bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.).

5. Integrovaný blok: LETEM CELÝM SVĚTEM

(Nepřestávej žasnout. Vzpomeň si na semínko v plastickém kelímku, kořínky míří dolů a rostlinka stoupá vzhůru a nikdo vlastně neví jak a proč, ale my všichni jsme takoví).

Hlavní cíl: Podporovat lásku k přírodě, psychickou a fyzickou zdatnost dítěte, být v sounáležitosti se živou a neživou přírodou, lidmi a společností.

Dílčí vzdělávací cíle

- Rozvoj a užívání všech smyslů (činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí).
- Rozvoj psychické i fyzické zdatnosti (hudební a hudebně pohybové hry a činnosti, psychomotorické hry).
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí (zdravotně zaměřené činnosti – uvolňovací, protahovací, vyrovnávací, dechová a relaxační cvičení).
- Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních – vnímání, naslouchání, porozumění i produktivních – výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování (artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti).
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu (vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo; činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky – noviny, časopisy, knihy, audiovizuální techniky).
- Rozvoj tvořivosti – tvořivého myšlení, řešení problému, tvořivého sebevyjádření (spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty; hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině).
- Rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání (činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné).

- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému (hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.).
- Rozvoj kooperativních dovedností (aktivity podporující sblížování dětí, hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého).
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí – spolupracovat, spolupodílet se, přináležet k tomuto společenství – ke třídě, k rodině, k ostatním dětem a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané (různorodé společné hry a skupinové aktivity, námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod. umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích).
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije (běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování, aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy).
- Rozvoj společenského i estetického vkusu (setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě).
- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu (sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé; přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety).
- Pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit (ekologicky motivované herní aktivity – ekohry; smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní zahradu a blízké okolí).
- Poznávání jiných kultur (kognitivní činnosti - kladení otázek a hledání odpovědí, vyprávění, poslech, objevování; práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií).

Očekávané výstupy

- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem.
- Vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu.
- Ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem.
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.
- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých.
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.).
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat.
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí).
- Rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci.
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film.
- Prožívat radost ze zvládnutého a poznaného.
- Respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti.
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.).

- Vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí).
- Adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody.
- Vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo).
- Mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte.
- Rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádků a škod, upozornit na ně.
- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, o vesmíru apod.).

6. Integrovaný blok: VE ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH

Hlavní cíl:

Cílem je předcházet rizikovému chování, špatným životním návykům, nemocím, a naopak vést děti ke zdravému životnímu stylu, k bezpečnému chování, harmonickému rozvoji jejich osobnosti a podporovat je v samostatnosti a zodpovědnosti.

Dílčí vzdělávací cíle:

- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody, ale i pohody prostředí (příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí).
- Osvojení si poznatku o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě (hudební a hudebně pohybové hry a činnosti; činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí).
- Uvědomění si vlastního těla (činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí; zdravotně zaměřené činnosti – vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení).
- Rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu (vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo; činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky – noviny, časopisy, knihy, audiovizuální techniky).
- Vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení (činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů – písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly).
- Poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě – uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti (cvičení organizačních dovedností; činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních; činnosti zaměřené k poznávání lidských vlastností).
- Získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci. (dramatické činnosti – předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích, mimické vyjadřování nálad – úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv).
- Získání relativní citové samostatnosti (spontánní hra, hry na téma rodiny, přátelství apod.).

- Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi a dospělými (hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých).
- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem (četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením; sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy).
- Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému (činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě).
- Rozvoj schopností žít ve společenství ostatních lidí – spolupracovat, spolupodílet se, přináležet k tomuto společenství – ke třídě, k rodině, k ostatním dětem a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané (spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě; různorodé společné hry a skupinové aktivity – námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod. umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích).
- Seznamování se se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije (běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování; receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti, poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének).
- Poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí (aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy; hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí – dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role a osvojování si rolí, do nichž se dítě dostává).
- Osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte a před jeho nebezpečnými vlivy (hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat).

- Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách (přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě – živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období).

Očekávané výstupy:

- Rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých.
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.).
- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.
- Koordinovat lokomoci a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou.
- Pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem.
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat.
- Učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí).
- Projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film.
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí.
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.).
- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí.
- Zorganizovat hru.
- Ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování.

- Zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.).
- Vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- Odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná.
- Bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- Vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.).
- Dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla.
- Začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti.
- Dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově.
- Vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus).
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají).
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc).
- Zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.).
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí.
- Pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.).

7. Integrovaný blok: SVÁTKY A TRADICE, TY NÁS BAVÍ NEJVÍCE

Hlavní cíl:

Hlavním cílem integrovaného bloku je seznamovat děti se svátky a tradicemi, které se slaví v naší zemi, ale také v zahraničí. Posiluje vzájemné vztahy mezi rodinou a širším okolím. Dále usiluje o osvojení si poznatků o prostředí, ve kterém dítě žije a upevňování pozitivních vztahů.

Dílčí vzdělávací cíle:

- Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností (jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.).
- Osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí (příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků).
- Uvědomění si vlastního těla (činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí).
- Rozvoj komunikativních dovedností – verbálních i neverbálních a kultivovaného projevu (společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace – vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti, obrazového materiálu, vlastní fantazie; sdělování slyšeného druhým apod.).
- Posilování přirozených poznávacích citů – zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod. (motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností, hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii – kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity).
- Vytváření základů pro práci s informacemi (činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů – písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly; činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí)
- Rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit (dramatické činnosti – předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích, mimické vyjadřování nálad).

- Posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem – v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod. (činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina – funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat, mateřská škola – prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi; sdílení a aktivní naslouchání druhému).
- Osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem (sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy; aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi – kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.).
- Seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije (přípravy a realizace společných zábav a slavností – oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.).
- Rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí – spolupracovat, spolupodílet se, přináležet k tomuto společenství – ke třídě, k rodině, k ostatním dětem a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané (různorodé společné hry a skupinové aktivity – námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod. umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích; aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy).
- Vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách (aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku – zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce a mravní hodnoty – dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod. v jednání lidí).
- Poznávání jiných kultur (sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé; využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dětskými srozumitelnými reáliemi o naší republice).

- Vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí (poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit - dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy, využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím).
- Seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu (aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci – vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších významných objektů).

Očekávané výstupy

- Mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy.
- Mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.).
- Zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.).
- Porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách).
- Domluvit se slovy i gesty, improvizovat.
- Sledovat očima zleva doprava.
- Vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení.
- Poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno.
- Postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí.
- Vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim.

- Uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí.
- Chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase.
- Zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, vybrané rysy předmětů, jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi).
- Prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.).
- Být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem.
- Chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené.
- Uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je.
- Uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou.
- Spolupracovat s ostatními.
- Uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají).
- Chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí.
- Chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé.

- Vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.).
- Porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole.
- Uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc).
- Osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi.
- Všimnout si změn a dění v nejbližším okolí.

7.2 Klíčové kompetence

Jsou vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty důležité pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Jejich osvojování je dlouhodobý a složitý proces, který začíná v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Klíčové kompetence proto tvoří základ vzdělávání na všech úrovních a k jejich vytváření směřuje a přispívá veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Již v předškolním věku dítěte jsou vytvářeny základy klíčových kompetencí. Ty jsou důležité a významné nejen z hlediska přípravy dítěte pro započetí systematického vzdělávání, ale zároveň pro jeho další životní etapy i celoživotní učení. Dobré a dostatečné základy klíčových kompetencí položené v předškolním věku slibují další příznivý rozvoj a vzdělávání dítěte, nedostatečné základy naopak brzdu, která dítě na počátku jeho životní a vzdělávací cesty může znevýhodňovat. Proto předškolní vzdělávání o jejich vytváření cíleně usiluje.

Pro předškolní vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

1. Kompetence k učení
2. Kompetence k řešení problémů
3. Kompetence komunikativní
4. Kompetence sociální a personální
5. Kompetence činnostní a občanské

Předpokládá se, že pro dítě předškolního věku mohou být tyto klíčové kompetence dosažitelné v následující úrovni.

Kompetence k učení – dítě ukončující předškolní vzdělávání

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům

- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

Kompetence k řešení problémů dítě ukončující předškolní vzdělávání

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích 2.5 zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

Kompetence komunikativní dítě ukončující předškolní vzdělávání

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

Kompetence sociální a personální dítě ukončující předškolní vzdělávání

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit a vyjádřit svůj názor
- uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

Kompetence činnostní a občanské dítě ukončující předškolní vzdělávání

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřené aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

7.3 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu (TVP)

Školní vzdělávací program je rozdělen do **sedmi integrovaných bloků** (IB). Všemi integrovanými bloky se prolíná svět očima dětí, který se přirozeně odehrává, jak uvnitř školy, tak mimo ni. Integrované bloky jsou „**POZNÁNÍ**“, která nejsou časově omezena. „**POZNÁNÍ**“ jsou provázaná a lze se k nim v rámci aktuálního prožívání, zaujetí dětí a vzdělávací nabídky kdykoliv vrátet. Tyto integrované bloky jsou základem pro plánování Třídního vzdělávacího programu a společným východiskem pro práci pedagogů v rámci jednotlivých tříd i celé školy. Pedagogové se zamýšlí a volí dílčí cíle, na které plánuje nabídku činností: 1. společně na třídě; 2. se zapojením dětí; 3. na pedagogických radách s vedením školy. Všechny tyto činnosti musí vést k naplňování klíčových kompetencí. Vzdělávací obsah je na jednotlivých třídách upraven tak, aby odpovídal věkovým zvláštnostem, možnostem, zájmům a potřebám dětí z konkrétní třídy. Plány se tvoří průběžně.

Součástí TVP je krátký nástin pedagogů, společné aktivity pro celou školu, myšlenkové mapy tvořené s dětmi, měsíční evaluace. Doporučeno je i připojení vzdělávacích plánů (příprav). Vše je uloženo ve třídním deníku.

8 Evaluační systém

Evaluační systém MŠ

Evaluační systém můžeme definovat jako systematické plánované hodnocení na základě předem stanovených kritérií. Má za cíl odhalit, jaké podmínky MŠ vytváří pro vzdělávání dětí a jak kvalitní vzdělávání poskytuje. Toto má přispět ke strategickému plánování dalšího rozvoje MŠ, odhalení silných/slabých stránek školy.

Evaluační systém dělíme na:

1. **Vnitřní neboli autoevaluace** – cíle si stanovuje sama škola, poskytuje tak cestu pro zlepšování a k celkovému vývoji školy.
2. **Vnější** – celkové fungování systému školy jako instituce.

U vnitřní a vnější evaluace se nejedná o oddělené procesy.

Rozlišujeme 3 různé úrovně evaluačního systému:

1. **Úroveň jednotlivce** – sebehodnocení učitelů, hodnocení dětí;
2. **Úroveň třídní** – měsíční hodnocení výchovně vzdělávacích činností, pololetní a závěrečné hodnocení TVP;
3. **Úroveň školy** – hodnotí se kvalita školy, a kvalita práce jednotlivých učitelů, plnění úkolů a cílů ŠVP.

Proces autoevaluace v MŠ

- **Motivace zaměstnanců** – je stěžejní, zjišťuje, v čem a jak je škola úspěšná, aby se nejednalo o příliš subjektivní hodnocení, je důležité zapojení co nejvíce aktérů (učitelky, asistentky pedagoga, provozní zaměstnanci aj.);
- **Sestavení plánu autoevaluace** – stanovení kritérií, metod, cílů, časového plánu, rozdělení úkolů – jedná se o kolektivní práci pedagogických zaměstnanců;
- **Realizace autoevaluace** – důležité je sebehodnocení práce učitelek, hospitace, dotazníky, portfolia dětí, pedagogických pracovníků, deník, hodnocení TVP.

Při vytváření plánu evaluace je důležité položit si základní otázky:

- Co budeme v průběhu roku v MŠ vyhodnocovat?
- Jaké nástroje k vyhodnocování daného jevu použijeme? Jak často budeme tento jev vyhodnocovat?
- Kdo za to zodpovídá?
- Jakou podobu budou mít výsledky našeho vyhodnocování? Jak je budeme dokumentovat?

Autoevaluace MŠ

Dotazník – pro zaměstnance MŠ je vypracováván dotazník (1-2x ročně), ve kterém kriticky zhodnocují výsledky své práce.

Hospitace – v MŠ zařazujeme hospitace. Z nich je vypracováván záznam, který je vložen do příslušné složky ve sborovně MŠ, hospitaci provádí ředitelka MŠ, případně učitelky, kterým slouží hospitace jako inspirace pro svou výchovně vzdělávací práci. Důraz je kladen na začínající paní učitelky, u kterých hospitace upřednostňujeme. Tyto hospitace slouží jako inspirace a pomoc učitelce v prvních letech v MŠ.

Třídní deník – jedná se o složku, která se nachází v každé třídě MŠ. Obsahuje TVP, přípravy učitelek, hodnocení TVP (pololetní i závěrečné) a měsíční hodnocení výchovně vzdělávacích činností, seznamy dětí, organizační strukturu dne, bezpečnostní zásady apod.

Portfolio dítěte – zahrnuje záznamy o vzdělávání, kam uvádíme dosažené schopnosti a dovednosti dítěte ve všech oblastech vývoje, v rámci záznamů se věnujeme také individuálním zvláštnostem, které jsou zapisovány do poznámek, zdravotnímu stavu dítěte v daném školním roce a součástí je také vývoj kresby (půlroční). Dítě je denně hodnoceno slovně a hodnocení dítěte společně s možností nahlídnutí do záznamu o dítěte mají rodiče možnost při individuálních konzultacích, které probíhají u předškoláků 2x ročně u ostatních dětí 1x ročně, případně dle potřeby rodičů.

Portfolio pedagogických pracovníků – učitelky a asistentky pedagoga si vedou vlastní složku s materiály, kterou si postupně rozšiřují, obohacují. Speciální pozornost se věnuje začínajícím učitelkám, kterým je poskytnuta pomoc při zpracovávání portfolia začínající učitelky. To obohacuje učitelka s delší praxí, poskytuje rady, tipy a nápady, které mohou začínající učitelce usnadnit první roky v MŠ.

Hodnocení TVP – K hodnocení TVP slouží formulář vypracovaný naší mateřskou školou. Je vypracováván měsíčně a zároveň 2x za rok (pololetní a závěrečné hodnocení TVP) a zahrnuje:

1. složení třídy – celkový počet dětí, věkové rozložení třídy, průměrná docházka, nemocnost dětí, adaptace nových dětí;
2. výsledky výchovně vzdělávací práce – vychází ze zpětné vazby měsíčního hodnocení výchovně vzdělávacích činností; uvádí, jaké kompetence byly rozvíjeny, zda se vyskytly problémy apod.;
3. výsledky odcházejících dětí do ZŠ – v MŠ věnujeme zvláštní pozornost práci s předškoláky, proto měsíčně zaznamenáváme výsledky jejich práce, lze využívat testů školní zralosti apod., v této části také zaznamenáváme návrhy na odklad školní docházky, zprávy z PPP apod.;
4. vyhodnocování podmínek vzdělávání;
5. náměty pro další práci (především v pololetním hodnocení).

Vnější evaluace MŠ

- **Česká školní inspekce**

Základní autoritou pro vnější evaluaci je Česká školní inspekce, která hodnotí a kontroluje kvalitu a efektivitu počátečního vzdělávání. Je samostatným správním úřadem České republiky s celostátní působností zřízeným ze zákona.

Mezi základní činnosti České školní inspekce patří:

1. Hodnotící činnost

Zjišťuje úroveň poskytovaného vzdělávání především z hlediska pedagogických procesů, podpory rozvoje osobnosti dítěte a požadovaných cílů vzdělávání.

2. Kontrolní činnost

Úkolem je zjišťovat, zda kontrolovanou osobou jsou:

- a) dodržovány příslušné právní předpisy;
- b) dodržována stanovená pravidla, závazné ukazatele a rozhodnutí;
- c) přijata provozní a finanční kritéria stanovená pro hospodárný, efektivní a účelný výkon kontrolované osoby právními předpisy, závaznými ukazateli a rozhodnutími, a zda jsou tato kritéria plněna;
- d) přijímána opatření k odstranění nedostatků, které zjistila ČŠI kontrolami
- e) zavedeny principy vnitřního kontrolního systému – jeho funkčnost, dostatečná účinnost apod. (ČŠI, online).

- **Evaluace směrem k rodičům**

V rámci evaluace směrem k rodičům usilujeme o vzájemnou spolupráci, klademe důraz na osobní komunikaci, zachováváme patřičnou mlčenlivost apod. Průběžně konzultujeme s rodiči dětí, pořádáme akce pro rodiče s dětmi na školní zahradě, pravidelně pořádáme také společné setkávání ve třídách. Na závěr individuálních konzultací rodiče podepisují záznam o dítěti. Mezi další možnosti evaluace směrem k rodičům patří dotazníky, hlasovací boxy ve vestibulu MŠ (např. jídelniček na přání apod.), které následně vyhodnocujeme. Za evaluaci směrem k rodičům zodpovídá učitelka a ředitelka MŠ.

- **Zřizovatel**

Naše mateřská škola je zřízena městem Chrudim, které provádí veřejnosprávní kontrolu a podílí se na financování naší školy. MŠ se ve spolupráci se zřizovatelem účastní akcí, které jsou pořádány městem Chrudim např. akce Bezpečné prázdniny, Dětský jarmark, Den hudby aj. Za evaluaci směrem ke zřizovateli odpovídá ředitelka MŠ.

Evaluační plán MŠ		
Nástroj evaluace	Kdo vyhodnocuje	Kdy vyhodnocujeme
Dotazníky	Pedagogičtí zaměstnanci + provozní Rodiče	1 - 2x ročně
Hospitace	Učitelky, ředitelka MŠ, zvláštní pozornost věnována začínajícím pedagogům	Dle potřeby
Třídní deník	Učitelky	Průběžně, dle potřeby zařazují nové formuláře (měsíční hodnocení, pol. hodnocení TVP apod.)
Portfolio dítěte	Učitelky (ve spolupráci s AP)	Konkrétní oblasti – průběžně, spojeno s konzultací s rodiči – 2x za rok u předškoláků
Portfolio učitelky	Učitelka	Průběžně zařazuje nové nápadly, rozšiřuje zásobník
Hodnocení TVP	Třídní učitelky	1x měsíčně – měsíční hodnocení 2x ročně – pololetní a závěrečné

Zásady evaluačního systému

Důležitou zásadou je zachování čtyř postupných, stále se opakujících kroků, které je vhodné realizovat ve spolupráci s kolegy, ale i s dětmi, rodiči.

- Naučit se uvědomovat si nedostatky.
- Učit se postupně nalézat a pojmenovávat zejména to, co se nám nedaří, kde si nejsme zcela jisti, nebo co nám vadí, nevadí a často se nám to daří jen obtížně slovně vyjádřit. Nedostatky snadněji ve spolupráci s kolegy najít a konkrétně je pojmenovat. Odhalení a konkrétní pojmenování příčin – proč tomu tak je.
- Neustále porovnávat zejména s cíli, podmínkami i riziky RVP PV, nezapomínat ani na oblast organizace a spolupráce.
- Zvolení nových, účinnějších postupů. Ty je nutno znovu zpětně ověřovat a následně vyhodnocovat.

Projednáno na pedagogické radě dne: 30.8. 2023

PhDr. Radka Melicherová, ředitelka školy